

CURIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 341-344 / august-septembrie 2017

Luptați și veți învinge!

M. Ulebrany

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

*Stimate Doamne Profesoare, stimați Domni Profesori,
Respectați membri ai corpului didactic de limba ucraineană,
Dragi părinți și ocrotitori legali,
Iubiți copii ucraineni din România,*

Ca și restul anului, și chiar mai mult în această zi luminoasă de începere a anului școlar, sunt cu gândul și sufletul alături de dumneavoastră și de interesele învățământului în limba noastră maternă. Cunoașteți că aplicarea în practică a dreptului la învățământ în limba maternă consacrat de Cons-

nată a tuturor celorlalte probleme.

În luna octombrie vom organiza o Conferință pe țară a cadrelor de limba ucraineană. Cu ajutorul și experiența dumneavoastră, practicienii, vom inventaria toate cerințele învățământului ucrainean. Așteptăm însă, și subliniez asta, ca participanții să analizeze cu exigență și munca didactică, neîmplinirile ei, cum ar fi rezultatele nesatisfăcătoare la bacalaureat.

Regret că nu sunt prezent și la serbările școlare, dar, chiar în aceste zile, mă aflu cu o importanță delegație guvernamentală la Kiev, unde, printre altele, se vor aborda și proble-

Din agenda
deputatului UUR

pag. 2

Din activitatea
conducerii UUR

pag. 3

Vizita ambadorului
ucrainean în
Maramureș

pag. 4

Festivitatea de deschidere
a noului an de învățământ
la Colegiul Tehnic „Lațcu
Vodă“ din Siret

pag. 5

Ziua Independenței
Ucrainei sărbătorită
în filialele UUR

pag. 6-7

Forumul Tineretului
Ucrainean din
Diasporă

pag. 7

Sfânta Cruce, semn
al mântuirii

pag. 7

Primele atestări
documentare ale
elementelor românești
de origine
ucraineană

pag. 15

Liceul Pedagogic Ucrainean „Taras Șevcenko“ din Sighetu Marmășiei

tituție are multe implicații sau dificultăți concrete care trebuie depășite. Este datoria noastră, a celor din conducerea Uniunii Ucrainenilor din România, să le cunoaștem și să ne zbatem pentru rezolvarea lor. Vă asigur că așa acționăm.

Spre exemplu, s-a acumulat în ani problema manualelor. Abordând-o mai decis și cu propuneri precise de rezolvare, găsind înțelegere la autoritățile statului, putem spune că problema va fi, treptat, soluționată. Un exemplu sunt manualele pentru clasa a cincea, pentru care nu a existat editor. Am stăruit să fie acceptate manualele auxiliare, obținând acordul conducerii Ministerului Educației Naționale prin derogare de la regimul general și cu promisiunea fermă de rezolvare eșalo-

mele învățământului minorităților naționale din cele două țări. Pot spune deci, că oriunde și oricând, școala în limba maternă se află în topul grijilor noastre, ale conducerii Uniunii Ucrainenilor și ale deputatului dumneavoastră.

Din adâncă solidaritate vă urez succes la învățătură, dragoste pentru limba și cultura noastră ucraineană, înalt spirit cetățenesc și orizonturi largi spre lumea civilizată.

*Cu dragoste și respect,
Nicolae Miroslav PETREȚCHI,
președintele Uniunii Ucrainenilor
din România,
deputat*

Din agenda deputatului UUR

În perioada vacanței parlamentare, programul și activitatea deputatului ucrainean au fost reorientate pe trei direcții principale:

1. Legătura și mai strânsă cu teritoriul, cunoașterea la fața locului a trebuințelor și aspirațiilor populației din localitățile în care trăiesc și etnici ucraineni.

2. Întâlniri la nivelul administrației centrale pentru a transmite doleanțele populației ucrainene și a pregăti viitoarele demersuri ce vor fi făcute de la tribuna Camerei Deputaților, odată cu începerea sesiunii de toamnă.

3. Analiza profundă și detaliată a crizei manualelor școlare în limba ucraineană.

*

În teritoriu, deputatul a făcut, în luna iulie și începutul lunii august, vizite de documentare în județele Suceava, Caraș-Severin, Timiș, Tulcea, Cluj și, bineînțeles, Maramureș. Acestea vor fi urmate de vizite în celelalte județe cu electorat ucrainean semnificativ sau cu probleme de actualitate.

*

Dintre întâlnirile cu demnitari ai administrației centrale, remarcabile sunt două întâlniri cu domnul Victor Alexandru Micula, secretar de stat în Ministerul Afacerilor Externe, precum și preconizatele întâlniri de lucru cu doamna Lacziko Enikő Katalin, secretar de stat al Departamentului pentru Relații Interetnice de pe lângă Guvernul României și cu domnul Liviu Pop, ministrul Educației Naționale. Asupra ultimei inițiative revenim în știrile ce urmează.

*

Preocupat de datele și informațiile tot mai alarmante privind criza manualelor școlare pentru elevii ucraineni, observând că pașii realizați la finalul mandatului fostului ministru al educației, Pavel Năstase, (despre care am relatat în numerele anterioare ale „Curierului ucrainean”) se pierd odată cu schimbarea ministrului, precum și eficiența scăzută a reprezentanților minorităților naționale în structurile de resort, s-a hotărât atragerea reputatei profesoare Lucia Mihoc în calitate de consilier permanent pentru problemele de învățământ.

Împreună cu doamna Lucia Mihoc și cu consilierul parlamentar, domnul deputat Petrețchi a făcut în ziua de 8 august a.c. o răbdătoare și meticuloasă analiză a crizei manualelor școlare.

Se știe că editarea manualelor nu stă în puterea și posibilitățile UUR, depinzând de o

serie întregă de competențe și proceduri, în care se implică atât Ministerul, cât și Centrul Național de Evaluare și Examinare (CNEE), alți specialiști, organizatorii licitațiilor și, desigur, editurile.

Consecință a unor carențe și neglijențe care s-au acumulat de-a lungul anilor, în prezent, când licitațiile s-au încheiat iar manualele pentru anul școlar viitor se află sub tipar, pentru cele de limba ucraineană nu există editori. Cea mai mare vină o poartă structurile MEN care, fără știrea UUR, au inclus în caietul de sarcini tiraje derizorii, eronate, care au eliminat interesul editorilor.

Pe de altă parte, au fost identificate anumite exigențe exagerate ale reglementărilor în vigoare, cum ar fi dublarea formei scrise cu manuale virtuale, sau dublarea efortului de elaborare prin traducerea integrală în limba română a proiectelor sau formalitățile greoaie pentru procurarea manualelor din import.

În funcție de aceste constatări, au fost conturate următoarele direcții de acțiune:

- Calendarul de elaborare-aprobare-licitare pentru anul școlar viitor fiind depășit, grupul de lucru va coordona începerea procedurilor de aprobare-licitație încă de pe acum pentru anii școlari viitori.

- Pentru cea mai urgentă situație – manualele pentru clasa a cincea, a căror programă școlară a fost schimbată la începutul acestui an – s-a luat măsura tipăririi unor manuale auxiliare, al căror conținut a fost aprobat de CNEE, dar nu s-au găsit editori la licitațiile MEN, Uniunea va finanța tipărirea lor printr-o contractare directă.

- Încă de la începutul sesiunii parlamentare, deputatul va depune toate stăruințele permise de statutul său pentru a se îndepărta impedimentele legislative sau funcționale constatate până acum.

- Convocarea, în toamnă, a unei consfătuiri pe țară a profesorilor ucraineni pentru aprofundarea problematicii.

*

Ulterior întâlnirii de lucru mai sus relatate și, bineînțeles, independent de ea, în contextul nemulțumirilor provocate de excesul de material didactic (manuale pentru educația fizică!), ministrul Educației Naționale, domnul Liviu Pop, a declarat public că va interzice cu desăvârșire folosirea manualelor auxiliare. Alertat, domnul deputat Petrețchi a solicitat imediat, în scris, o întâlnire cu domnul ministru.

Spicuim din scrisoarea pe această temă:

„UNIUNEA UCRAINENILOR DIN ROMÂNIA a luat la cunoștință cu consterna-

re de Comunicatul Domniei Voastre din 9 august 2017 prin care anihilați dintr-o singură mișcare exercițiul dreptului fundamental consfințit prin art.32 alin.(3) din Constituția României pentru populația de etnie ucraineană, a treia ca mărime din România.

Anunțați că „începând de astăzi, manualele auxiliare nu mai sunt valabile”. Poate că, pe plan general, norma are o noimă, dar pentru miile de copii de etnie ucraineană înseamnă că, începând cu anul școlar 2017-2018, primul an de învățământ aflat sub autoritatea Dumneavoastră, clasele cu predare în limba ucraineană să fie desființate. Manualele auxiliare reprezintă pentru noi singura soluție de suport didactic, în condițiile în care, după ani de obstrucții și obstacole succesive, clasele de limba ucraineană se descurcă numai cu manuale vechi de 20 de ani sau mai mult.

Exemplul cel mai concret al crizei create și al responsabilității MEN îl constituie manualele pentru clasa a V-a, pentru care în anul curent s-a aprobat o nouă programă școlară. Dintr-o eroare scandalosă ce aparține Ministerului, în caietul de sarcini pus la dispoziția editorilor licitanți s-a trecut un tiraj probabil de 25 de exemplare, când populația elevilor ucraineni de această vârstă, respectiv necesarul de manuale comunicat de noi și existent în baza de date a Ministerului, este de 500 de exemplare. Se înțelege că, pe baza acestei dezinformări grosiere, nicio editură nu s-a oferit să tipărească o carte în 25 de exemplare. Ieșind din calendarul licitației, elevii noștri au rămas fără cărți. Pentru a găsi o rezolvare în cadrul constituțional și pentru a evita scandalizarea părinților și copiilor din comunitatea noastră etnică, inclusiv efectele negative externe în relațiile dintre România și Ucraina, ca și pentru imaginea politicii naționale a statului nostru, cu eforturi financiare și ale specialiștilor proprii, UUR a inițiat și predat la tipar manuale auxiliare pe deplin conforme programei școlare aprobate.

Acum se creează perspectiva ca ele să devină maculatură iar orele de predare în limba maternă să fie sistate.

Pentru a vă expune mai pe larg această situație de criză în care se înscriu și alte exemple de îngreunare a exercițiului dreptului constituțional menționat, vă rugăm să ne programați o audiență.

Până atunci, sperăm că, pentru deblocarea situației și evitarea comentariilor incitante, să faceți public precizări în legătură cu neaplicabilitatea măsurii în situațiile de excepție”.

Observator

Comunicat

Din activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România

Continuăm să informăm cititorii noștri și membrii UUR despre activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România.

Cu ocazia aniversării a 50 de ani de la înființarea Congresului Mondial al Ucrainenilor (CMU), la invitația președintelui Congresului Mondial al Ucrainenilor, dl Evhen Cholij, în perioada 25-27 august, membrii Consiliului UUR au participat la lucrările adunării anuale a Congresului Mondial al Ucrainenilor, care s-au desfășurat la Kiev și Lviv.

În cadrul lucrărilor adunării anuale a CMU, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, Nicolae Miroslov Petrețchi, a prezentat activitatea Uniunii Ucrainenilor din România, pe perioada de la Congresul anterior și până în prezent. Pe timpul lucrărilor Congresului, Uniunea Ucrainenilor din România a organizat o expoziție de carte

Miroslov Petrețchi, împreună cu vicepreședinții UUR, Herbil Ioan și Traista Mihai, au fost în plătoul postului național de Radio Lviv.

Folosind timpul avut la dispoziție, a avut loc ședința extraordinară de lucru a Consiliului UUR pentru rezolvarea unor probleme curente, precum și analiza și aprobarea devizelor și a referatelor de necesitate transmise de filialele Uniunii Ucrainenilor din România. Ședința de lucru a fost legal constituită, fiind îndeplinit cvorumul.

La punctul unu al ordinii de zi, au fost prezentate devize estimative însoțite de referate, precum și celelalte documente privind acțiunile propuse a se desfășura în luna septembrie 2017, care s-au referit la organizarea Consfăturii naționale a cadrelor didactice care predau limba ucraineană. Membrii Consiliului au propus ca la această consfătuire să participe toate cadrele didactice, dacă lucrul acesta este posibil, și să se facă propuneri concrete pentru aducerea unor amendamente la Legea educației și la alte acte normative care privesc învățământul în limba minorităților. Cel de-al doilea deviz viza organizarea și desfășurarea unei acțiuni culturale la Filiala Suceava a UUR.

La punctul doi de pe ordinea de zi, au fost prezentate 19 referate de necesitate ale filialelor județene ale UUR cu privire la alocarea unor sume de bani pentru cheltuieli gospodărești, achiziționarea unor bunuri de strictă necesitate (birotică, aparatură electronică, mobilier, reparații la sedii și autoturisme ale UUR etc.), deplasări la diferite evenimente în baza unor invitații în acest sens din țară și din Ucraina, organizarea unor cursuri de perfecționare și documentare, replanificarea unor activități din motive întemeiate, toate fiind aprobate de către Consiliu cu excepția unei solicitări venite de la o persoană, caz în care nu s-a respectat algoritmul înaintării unor astfel de solicitări (nu s-a solicitat prin filială).

și publicistică, cu ultimele apariții editate de UUR, apreciată de participanții la Congres.

Cu aceeași ocazie, în ziua de 25 august a.c., Ministerul Afacerilor Externe al Ucrainei a organizat o întâlnire cu membrii Consiliului Director al CMU și reprezentanții organizațiilor membre ale acestuia. Au fost prezenți reprezentanții Bisericii Ortodoxe Ucrainene și Bisericii Greco-Catolice Ucrainene, ministrul de externe Pavlo Klimkin, ministrul educației L. Hrynevyci, ministrul culturii E. Neșciuk, ministrul sănătății U. Supruh, președintele CMU Evhen Cholij, președinta CEU, Jaroslava Harteanyi etc. La întâlnire din partea UUR au participat dnii Nicolae Miroslov Petrețchi și Ștefan Buciuta. La întâlnire au fost abordate probleme de interes comun.

În ziua de 27 august a.c., președintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae

Punctul trei al ordinii de zi a fost dedicat manualelor auxiliare în limba ucraineană având în vedere ordinul ministrului educației prin care au fost anulate manualele auxiliare existente. În continuare, au fost prezentate demersurile făcute de către conducerea UUR pentru deblocarea situației mai sus menționate, urmând ca la ultimul punct al ordinii de zi să fie discutate diverse probleme curente.

La finalul discuțiilor Consiliul a votat hotărâri pentru adoptarea măsurilor propuse la fiecare punct al ordinii de zi.

Următoarea ședință de lucru a Prezidiului va avea loc în luna septembrie 2017 la o dată ce va fi convenită ulterior și comunicată președinților de filiale.

*Material realizat de vicepreședintele UUR
Victor HRIHORCIUC*

ANUNȚ

Uniunea Ucrainenilor din România organizează Conferința Internațională „Ucrainenii din România. Istorie, contemporaneitate și perspective“, care va avea loc în perioada 17-19 noiembrie 2017 la București.

Participarea la conferință este gratuită. Transportul pe teritoriul României, cazarea și masa sunt oferite de Uniunea Ucrainenilor din România.

Toți cei care doresc să participe la conferință sunt rugați să completeze formularul de înscriere și să-l trimită, până la data de 1 octombrie 2017, la adresa trona2007@gmail.com

FORMULAR DE ÎNSCRIERE

Numele și prenumele:
Locul de muncă și funcția:
Titlul universitar:
Adresa de contact (număr de telefon și e-mail):
Denumirea lucrării prezentate:
Forma de participare la conferință:
participarea la conferință și publicarea unui articol în volumul „Ucrainenii din România“);
prin corespondență (publicarea unui articol în volumul „Ucrainenii din România“)
Echipament tehnic:
proiector
sonorizare
altele:

Pentru informații suplimentare scrieți la adresa trona2007@gmail.com
Telefoanele comitetului de organizare:
021 222 07 37; 0725 05 72 51
(persoana de contact: Mihai Traista).

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737
E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:
Ion Robciuc

Redactor:
Kolea Kureliuk

Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu

Tiparul executat la

Tipografia
„S.C. SMART
ORGANIZATION SRL“

„Marea teroare“ este o campanie de represii în masă de mari proporții împotriva cetățenilor, desfășurată în URSS, în anii 1937-1938, din inițiativa conducerii sovietice și a lui Iosif Stalin personal, având ca scop lichidarea opozanților politici reali și potențiali, intimidarea populației, modificarea structurii naționale și sociale a societății. Teroarea comunistă din Ucraina a avut ca rezultat distrugerea elitei politice, artistice și științifice, deformarea relațiilor sociale, ruina orientărilor valorice tradiționale, instalarea drepresiei sociale și deznaționalizarea.

Potrivit istoricilor, în timpul „Marii terori“, pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Ucrainene (RSSU) au fost condamnate 198.918 persoane din care aproape două treimi la pedeapsă cu moartea prin împușcare. Restul au fost aruncați în temnițe și trimiși în lagăre (alte pedepse au fost aplicate unui număr de sub 1%, iar eliberate au fost doar 0,3%).

Operațiunile represive în masă din anii 1937-1938, în concepția lui I. Stalin, trebuiau să încheie lupta cu „elementele social dușmănoase“, să supună populația prin teroare, să întărească stilul autoritar de conducere și să realizeze „revoluția de cadre“. La baza terorii a stat teza lui I. Stalin despre desfășurarea luptei de clasă pe măsura succeselor construcției socialiste.

„Marea teroare“ s-a declanșat oficial după emiteria ordinului operativ al NKVD al URSS nr. 00447 „Privind reprimarea foștilor chiaburi, a persoanelor condamnate penal și a altor elemente anti-sovietice“ din 30 iulie 1937, aprobat de Biroul Politic al Comitetului Central al Partidului Comunist (bolșevic). Totuși, documentele NKVD existente (ordine, corespondență, telegrame) arată că represii în masă au fost pregătite din timp, iar prin acest ordin ele au fost doar oficializate.

Prin ordinul nr. 00447 erau stabilite limitele (planurile) de pedepsire a cetățenilor. Sentințele pentru prima categorie erau „pedeapsa cu moartea prin împușcare“, pentru cea de a doua categorie – trimiterea în GULAG-urile NKVD. Dacă limita inițială pentru RSSU la prima categorie era de 26.150 de persoane, în ianuarie 1938 ea a fost ridicată la 83.122 persoane. Nu de puține ori, comisarii poporului pentru afaceri interne ai RSSU, Izrail Leplevskiy și Oleksandr Uspenskiy, se adresau Moscovei pentru a cere baremuri suplimentare.

Încă înainte de intrarea în vigoare a ordinului operativ nr. 00447, o atenție deosebită a fost acordată „epurărilor“ partidului și a organelor de securitate care trebuiau să asigure îndeplinirea necondiționată a directivelor represive venite de la centru. Iar în

Date istorice privind „Marea teroare“

luna iunie 1937 au și început arestările în masă. La 10 iulie 1937, Biroul Politic al CC al PC (b) al Ucrainei a difuzat în regiunile RSSU o directivă privind crearea organului represiv extrajudiciar – „troici“ regionale formate pentru simplificarea procedurii de condamnare. În componența „troicii“ intrau, de regulă, șeful NKVD regional (președinte), procurorul regional și primul secretar al Comitetului regional sau republican al PC (b). Existența „troicilor“ și a altor organe represive extrajudiciare contravenea total legislației sovietice, inclusiv, Constituției din 1936.

Persoana arestată era practic lipsită de dreptul la apărare (la avocat) sau la o cale de atac împotriva sentinței. Prin presiuni psihice și torturi inumane anchetatorii penali obțineau de la arestat mărturisiri de care aveau nevoie. În 1937, s-a aprobat la cel mai înalt nivel al CC al PC (b) folosirea „influenței fizice împotriva suspectilor“ (adică a torturilor). Cazurile de condamnare pe nedrept erau considerate ca fiind admisibile, ele fiind justificate de proverbul „când tai pădurea, sar și surcele“.

În conștiința de masă a populației din URSS, „Marea teroare“ este marcată de spaimă totală și neîncredere. Arestarea pe timp de noapte a vecinilor, suspectarea colegilor de muncă, a prietenilor și rudelor, identificarea spionilor și a sabotajilor, teama de denunțuri și obligația de a-i condamna public pe dușmanii poporului au fost prezențe zilnice în viața oamenilor. O persoană putea să scrie un denunț împotriva unui coleg de teamă ca acesta să nu facă el primul un denunț împotriva ei. Aceasta a devenit o metodă tipică de rezolvare a unor conflicte personale cu conducerea, cu cadrele didactice, cu rudele etc.

Procesele demonstrative împotriva conducătorilor unor celule de partid și de stat desfășurate după un anumit scenariu aveau în vedere nu numai înlăturarea sau marginalizarea ultimilor reprezentanți ai vechii elite, ci și influențarea noilor cadre și a societății în ansamblu. Participarea la aceste procese demonstrative însemna confirmarea loialității politice și ideologice, respectarea voinței conducătorului și recunoașterea metodelor teroriste ale conducerii de stat. La indicația conducerii superioare de partid sovietice, „Marea teroare“ a fost restrânsă. La 17 noiembrie 1938, CC al PC (b) și Radnarkom-ul URSS au adoptat hotărârea „Privind arestul, procuratura și urmărirea penală“ prin care „se îndrumau

organele de ordine spre oprirea „marii epurări“ și restabilirea unei legalități elementare. Pasul următor a fost lichidarea fizică a organizatorilor și executorilor direcți ai „Marii terori“.

Reabilitarea victimelor

Îlegalitatea „Marii terori“ a fost recunoscută încă de pe vremea URSS după moartea lui Stalin când în anii de „dezgheț“ a avut loc reabilitarea parțială a celor repressați. Procesele de reabilitare din a doua jumătate a anilor 1950 – prima jumătate a anilor 1960 au avut un caracter limitat. Cei mai mulți cetățeni condamnați politic nu au fost pe deplin reabilitați, iar drepturile lor nu au fost complet restabilite.

În anul 1991, în ultimele luni de existență a RSSU, a fost adoptată „Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din Ucraina“. În această lege sunt condamnate, pentru prima dată în Ucraina, represiunile politice ca metodă de conducere a societății și se face delimitarea de ele. Dat fiind faptul că legea a fost adoptată încă în RSSU, o parte a represiunilor care erau comise chiar și de organele extrajudiciare au continuat să fie recunoscute ca fiind „justificate“. Potrivit acestei legi, în anii 1991-2001, organele de procuratură și tribunalele au reabilitat 248.810 cetățeni și au respins reabilitarea unui număr de 117.243 de persoane.

În 2015, Ucraina a condamnat crimele regimului comunist totalitar prin „Legea privind condamnarea regimurilor comuniste și național-socialiste totalitare din Ucraina și interzicerea propagandei simbolicii lor“.

Anul acesta, Rada Supremă a adoptat în prima lectură proiectul „Legii privind modificarea unor acte legislative ale Ucrainei referitoare la perfecționarea procedurii de reabilitare a victimelor represiunilor regimului comunist totalitar din anii 1917-1991“ (nr. 6574 din 9.06.2017), elaborat de Institutul Ucrainean al Memoriei Naționale împreună cu deputați. Legea lărgeste în mod substanțial cercul persoanelor care intră sub incidența reabilitării. În lege se stipulează faptul că orice persoană condamnată de organele extrajudiciare este în mod automat reabilitată, că sunt reabilitați toți aceia care au luptat cu arma în mână pentru independența Ucrainei, care au fost întemnițați, închiși forțat într-o instituție psihiatrică, în detașamente de muncă, cei cărora li s-a confiscat averea „prin expropriere“ sau „deschiaburire“ sau au fost deportați pe considerente naționale.

Institutul Ucrainean al Memoriei Naționale

rotundă cu toate cadrele didactice ale Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko“ cu predare în limba ucraineană. În cadrul acestei discuții, fiecare s-a prezentat și și-a expus doleanțele legate de procesul instructiv-educativ de la clasă.

Excelența Sa dl Oleksandr Bankov a mulțumit tuturor celor prezenți pentru eforturile depuse în cooperarea româno-ucraineană, fiind de părere că aceasta trebuie intensificată în cadrul unui dialog cât se poate de deschis, prin organizarea unor tabere de vară pentru românii din Ucraina și pentru ucrainenii din România, elevi și studenți și contacte cât mai dese între instituțiile de învățământ din România cu cele din zonele Transcarpatia, Cernăuți, Ivano-Frankivsk, Odesa. De asemenea, a ținut să mulțumească autorităților locale pentru cuvintele frumoase despre comunitatea ucraineană și Liceul Ucrainean, dar și pentru sprijinul pe care-l oferă acestui liceu. Excelența Sa dl Oleksandr Bankov i-a asigurat pe cei prezenți că pot conta pe sprijinul Ambasadei și al său personal în ceea ce privește dezvoltarea și asigurarea cadrului legal pentru cooperarea și mai strânsă dintre cele două țări partenere și prietene.

Se cuvine să aducem mulțumirile noastre dlui Nicolae Miroslov Petrețchi, președintele UUR și deputat în Parlamentul României, inițiatorul și coordonatorul acestei vizite de lucru, pentru oportunitatea de a sta la aceeași masă, deopotrivă actori ai actului educațional, factori decizionali și beneficiari ai actului educațional, cu convingerea că astfel de vizite se vor solda cu rezultate concrete și măsurabile.

*Elvira CODREA,
consilier MEN*

Vizita ambasadorului ucrainean în Maramureș

În perioada 4-5 septembrie 2017, la invitația Uniunii Ucrainenilor din România (UUR), Excelența Sa dl Oleksandr Bankov, ambasadorul Ucrainei la București, a efectuat o scurtă vizită în Maramureș. Printre punctele de interes s-a aflat și Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“ cu predare în limba ucraineană din Sighetu Marmăției. Excelența Sa dl Oleksandr Bankov a fost însoțit de președintele UUR Nicolae Miroslov Petrețchi, deputat în Parlamentul României, și de președintele UUR Maramureș, Miroslov Petrețchi. La liceu, onorata delegație a fost întâmpinată de directorul liceului, Casian Pițura, și de colectivul de cadre didactice, de reprezentanții IȘJ Maramureș, dna Ana Maria Lucreția Moldovan, inspector școlar general, dl Gheorghe Andrașciuc, inspector școlar general adjunct, dna Simona Malearciuc, inspector școlar pentru minoritatea ucraineană, dna Elvira Codrea, consilier în Ministerul Educației Naționale și dna Ildyko Bereș, viceprimar al orașului Sighetu Marmăției. Excelența Sa dl Oleksandr Bankov, împreună cu cei prezenți, au vizitat unitatea de învățământ, sălile de clasă, curtea școlii, iar dl Casian Pițura a prezentat stadiul pregătirilor pentru începutul noului an școlar, specificând că a fost asigurată finanțarea pentru lucrările de reabilitare care vor începe la primăvară și vor cuprinde: schimbarea instalației electrice la etaj și parter, amenajarea unei toalete pentru preșcolari, întrucât în viitor se dorește înființarea unei clase de preșcolari, reabilitarea fațadelor interioare

și exterioare. S-a punctat faptul că prin contribuția tuturor factorilor implicați, de un an funcționează încălzirea pe gaz metan. Folosindu-se de acest prilej, dl Casian Pițura a lansat invitația la sărbătorirea celor 20 de ani de la reînființarea Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko“ cu predare în limba ucraineană.

Dna Ana Maria Lucreția Moldovan, inspector școlar general al IȘJ Maramureș, l-a felicitat pe Excelența Sa dl Oleksandr Bankov pentru frumoasa limbă română vorbită, a prezentat situația elevilor ucraineni și a unităților școlare din județul Maramureș, proiectele transfrontaliere cu Ucraina aflate în stadiu de implementare. Totodată, a ținut să sublinieze foarte buna colaborare cu Uniunea Ucrainenilor din România, mulțumindu-i dlui deputat pentru atenția pe care o acordă educației și învățământului, dlui Gheorghe Andrașciuc, care coordonează minoritățile etnice în cadrul IȘJ Maramureș, dnei Elvira Codrea, consilier în cadrul Ministerului Educației Naționale pentru limba ucraineană și inspectorului școlar pentru limba ucraineană, Simonei Malearciuc.

Excelența Sa dl Oleksandr Bankov, președintele UUR, Nicolae Miroslov Petrețchi, deputat în Parlamentul României, președintele UUR Maramureș, Miroslov Petrețchi, reprezentanții IȘJ Maramureș, dna Elvira Codrea, consilier în Ministerul Educației Naționale, și dna Ildyko Bereș, viceprimar al orașului Sighetu Marmăției, au stat la o masă

Festivitatea de deschidere a noului an de învățământ la Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret

La 11 septembrie 2017, un număr de 1.328 de elevi din clasele V-XII au început un an de învățământ la Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret. Festivitatea de deschidere a noului an școlar a avut loc pe frumoasa bază sportivă a colegiului în prezența elevilor, a părinților acestora și a profesorilor, alături de ei fiind directorul-prim al Colegiului, prof. gradul I Doina Iuliana Puiu, și directorul adjunct, ing. prof. gradul I Antonio Musteață. Din partea Primăriei orașului Siret a participat primarul Adrian Popoiu, precum și Lăzărescu Sorin și Odovicu Adrian, reprezentanții Poliției din Siret. Menționez că la Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, în anul școlar 2017-2018, funcționează 49 de clase cu următoarele profiluri: Matematică-Informatică, Științe ale Naturii, Filologie, Filologie Ucraineană, Mecanică Auto, Tehnician Transporturi, Tehnician Industrie Textilă și Pielărie, Maistru Electromecanic Auto, iar la nivel de clase de liceu funcționează grupe de elevi care studiază limba maternă ucraineană.

După slujba religioasă de începere a noului an școlar 2017/2018, directorul Colegiului Tehnic „Lațcu Vodă”, Doina Puiu, le-a urat elevilor bun venit și succes în noul an școlar și a dat citire următorului mesaj din partea Inspectoratului Școlar al județului Suceava: „Distinse cadre didactice, stimați părinți, dragi elevi! Începutul unui an școlar este momentul în care pentru fiecare copil ritmul vieții se reconfi-

gurează. Bucuria revederii colegilor, speranța că așteptările se vor materializa în reușite și emoția primei zile de școală sunt sentimentele care îi încearcă pe toți cei implicați în procesul de învățământ. Prima zi de școală nu reprezintă doar un prilej de bucurie pentru cei mici, pentru părinții lor, pentru cadrele didactice și comunitatea locală, ci și momentul în care educația își reafirmă

rolul, atât de important în societatea românească. Inspectoratul Școlar al județului Suceava se va preocupa, la fel cum a făcut-o și până acum, de îndeplinirea programului de guvernare în domeniul învățământului, cuvintele de ordine fiind seriozitate, profesionalism, performanță și reformă. Efortul nostru susținut a fost răsplătit în anul școlar precedent nu doar prin performanțele olimpice la toate disciplinele, la nivel național și internațional, ci și prin rezultatele elevilor din clasa a VIII-a la evaluarea națională și prin notele obținute de elevii de liceu la bacalureat. Mai mult, spre bucuria noastră, pe parcursul noului an școlar, în 234 de școli din județ se vor derula proiecte prin PNDR în valoare de 328 de milioane lei (mult peste estimările inițiale). Este meritul unei fructuoase colaborări dintre instituțiile de învățământ și autoritățile locale, dar este și o

școlar precedent nu doar prin performanțele olimpice la toate disciplinele, la nivel național și internațional, ci și prin rezultatele elevilor din clasa a VIII-a la evaluarea națională și prin notele obținute de elevii de liceu la bacalureat. Mai mult, spre bucuria noastră, pe parcursul noului an școlar, în 234 de școli din județ se vor derula proiecte prin PNDR în valoare de 328 de milioane lei (mult peste estimările inițiale). Este meritul unei fructuoase colaborări dintre instituțiile de învățământ și autoritățile locale, dar este și o

mare responsabilitate pentru noi toți, căci organizarea activităților va trebui realizată eficient în paralel cu procesul de învățământ. Este deopotrivă meritul și efortul elevilor, profesorilor și părinților și îi felicităm sincer pe toți.

Dragi elevi, vă dorim un an școlar bun! Să învățați temeinic, fiind conștienți că școala este definitivă în evoluția voastră. Stimați colegi și părinți, vă urăm putere de muncă și răbdare. Copiii trebuie îndrumați și sprijiniți în această etapă de formare atât de importantă în existența lor pentru că acest an școlar va sta sub semnul unității, căci în 2018 vom sărbători centenarul Marii Uniri ne dorim să fim uniți de aceleași idealuri și să găsim împreună calea spre îndeplinirea lor”.

În continuare, a luat cuvântul primarul orașului Siret, Adrian Popoiu, care adresându-se celor prezenți a spus: „Astăzi când s-au deschis porțile noului an școlar, doresc din suflet tuturor elevilor sănătate, entuziasm și să fiți însoțiți mereu de dorința de a descoperi lumea din cărți, de a asimila noi cunoștințe. Totodată, profesorilor le urez să aibă parte de sănătate, putere de muncă, înțelepciune, iar dăruirea dumneavoastră să fie încununată de rezultate cât mai bune din partea celor îndrumați”. În intervenția sa, reprezentantul Poliției orașului Siret, Lăzărescu Sorin, a spus: „Poliția Română urează mult succes,

în anul școlar 2017-2018, tuturor celor care astăzi trăiesc emoția și bucuria unui nou început plin de provocări și speranțe. Fie că sunteți școlari, liceeni, dascăli sau părinți, vă asigurăm de sprijinul necondiționat al fiecărui polițist, astfel încât împreună să putem găsi soluții la problemele voastre. Vă doresc mult succes la ore și să aveți multe rezultate frumoase în acest an școlar”.

În continuare, fiecare diriginte, împreună cu elevii pe care îi reprezintă s-au deplasat la clasele repartizate pentru prima oră de consiliere. Dacă mă refer la încadrarea școlii pot să afirm că este foarte bună fiindcă la Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret în anul școlar 2017-2018 își desfășoară activitatea 81 de cadre didactice din care 63 de profesori și ingineri și 18 maștri instruire practică și de conducere auto, 14 angajați ca personal didactic auxiliar, 20 de angajați ca personal nedidactic.

Distribuția pe grade didactice a personalului didactic este următoarea: 13 cadre didactice cu definitivat, 18 cadre didactice cu gradul II, 45 cadre didactice cu gradul didactic I și 2 cu doctorat.

ing. prof. Jeaneta MAIDANIUC

La 24 august Ucraina celebrează a 26-a aniversare a Independenței sale

La 24 august 1991, Rada Supremă a Republicii Sovietice Socialiste Ucrainene a adoptat Actul de proclamare a independenței Ucrainei, care a devenit un punct de referință al statalității ei moderne.

Independența Ucrainei nu a fost o întâmplare, determinată doar de lovitură de stat care a avut loc la Moscova în organizarea Comitetului de urgență. Evenimentele din anul 1991 reprezintă realizarea aspirațiilor seculare ale ucrainenilor de a avea un stat independent.

Proclamarea independenței de stat a Ucrainei a jucat un rol hotărâtor în destrămarea URSS și lichidarea definitivă a sistemului comunist totalitar din întreaga lume. Astăzi, Ucraina își apără independența în lupta cu agresorul rus, continuând, astfel, lupta începută în 1917 când ucrainenii au pornit pentru prima dată pe calea creării propriului stat.

Proclamarea independenței a contribuit la

afirmarea actualului stat ucrainean. S-a împlinit visul ucrainenilor privind dezvoltarea liberă a culturii naționale, posibilitatea de a deveni membru cu drepturi depline al familiei europene și al comunității internaționale.

Alegeri oneste și transparente, libertatea cuvântului și cea confesională, respectul reciproc interetnic și interconfesional, toleranța au devenit principalele cuceriri democratice ale Ucrainei.

Pe arena internațională, Ucraina acționează ca un stat pașnic cu opțiune clară de integrare în UE, ca un stat care împărtășește valori democratice, respectă principiile și normele dreptului internațional și aspiră spre o colaborare reciproc avantajoasă cu toți membri ai comunității internaționale.

Astăzi, constatăm cu plăcere că planurile noastre de reglementare pașnică a situației din estul Ucrainei sunt susținute de majoritatea covârșitoare a statelor lumii, inclusiv de Româ-

nia vecină, țară membră a UE și NATO.

Ucraina promovează, în condiții extrem de complexe, reforme în toate sferele vieții. A fost îmbunătățită atractivitatea investițională a Ucrainei ceea ce deschide perspectiva creșterii economice. Ucraina a reușit să treacă la ridicarea standardelor sociale chiar și în condițiile agresiunii hibride a Federației Ruse asupra sa și ale pierderii unei părți însemnate a potențialului economic al țării.

S-a încheiat etapa finală extrem de complexă a ratificării Acordului de Asociere a Ucrainei cu UE. Iar deschiderea ușilor UE prin acordarea regimului fără vize constituie o recunoaștere a rezultatelor obținute de țara noastră pe calea reformelor.

Ucraina depune eforturi pentru consolidarea relațiilor cu diaspora ucraineană care numără multe milioane de oameni, diasporă care contribuie în permanență la intensificarea colaborării între patria sa istorică și țara de reședință.

26 de ani de independență au demonstrat lumii că Ucraina este un stat suveran, capabil să afirme valori democratice și să apere libertatea.

Ambasada Ucrainei în România

Ziua Independenței Ucrainei sărbătorită în filialele UUR

București. Sala „Dalles“, aflată în plin centrul Capitalei, a fost gazda, la 5 septembrie 2017, unui concert cu totul excepțional, dedicat Zilei Independenței Ucrainei, care este și Ziua Națională a acestei țări. Consfințită prin Actul proclamării Independenței Ucrainei din 24 august 1991, aprobat de Rada Supremă, Ziua Națională este una dintre cele mai încărcate de semnificații din întreaga istorie a țării. Statul Ucrainean democratic, o speranță multiseculară, este astăzi un vis împlinit și o realitate istorică de 26 de ani.

Înainte de a începe manifestarea au fost intonate imnurile naționale ale Ucrainei și României. Alături de publicul bucureștean, la eveniment au participat reprezentanții Ambasadei Ucrainei în România, cei ai Ministerului Culturii și ai unor minorități naționale din România. Organizatorul și moderatorul evenimentului a fost dna Iaroslava Colotelo, președinta filialei București a UUR.

În alocuțiunea rostită înaintea începerii concertului, Excelența Sa Ievhen Levețkyi, împru-

terul cu afaceri a.i. al Ucrainei în România a vorbit despre semnificația Zilei Independenței Ucrainei pentru ucrainenii de pretutindeni. De asemenea, vorbitorul a calificat drept excelente

care a adus în sală copii, tineri și vârstnici, cu toții atașați de Ucraina, de țara a cărei celebrare a însemnat o mare sărbătoare. A fost o zi în care formațiile artistice care au evoluat pe scenă i-au încântat pe cei prezenți cu cântece și dansuri ucrainene, care ne-au dus mai aproape, măcar din punct de vedere emoțional, de Ucraina.

Cunoscutul duet „Skrynea“ din Cernăuți, special invitat din Ucraina, i-a entuziasmat pe cei prezenți cu frumoase cântece ucrainene, pentru că multe dintre ele au fost aplaudate în tact și, uneori, fredonate. Lui i s-au alăturat ansamblul de cântece și dansuri „Kolomyika“ din Siret, condus de Zirka Ianoș, și grupul „Zorea“ din București, care au făcut într-adevăr publicul să freacă de bucurie. Arta și cultura, un mijloc de comunicare între artiști și public, rămân, fără îndoială, purtătoare de frumos, echilibru, luciditate și susținere sufletească.

A fost cu adevărat o aniversare de excepție, de neuitat, încheiată cu un cocktail.

Ion ROBCIUC

relațiile dintre România și Ucraina, aceasta deoarece au cea mai solidă bază umană – comunitatea ucrainenilor din România și comunitatea românească din Ucraina.

A urmat concertul, un moment artistic superb,

Satu Mare. La 23 august a.c., Ucraina a sărbătorit Ziua Drapelului de Stat, iar la 24 august 26 de ani de la declararea Independenței Ucrainei.

În acest context, miercuri, 23 august 2017, Comitetul filialei sătmărene a Uniunii Ucrainenilor din România, ucrainenii din Satu Mare, au depus jerbe de flori la bustul poetului ucrainean Taras Șevcenko din Parcul Vasile Lucaciu.

După depunerea jerbilor de flori, participanții la acțiune au continuat cu o masă rotundă la sediul filialei sătmărene a UUR consacrată Zilei Drapelului de Stat și Zilei Independenței Ucrainei, în cadrul căreia s-a discutat despre importanța adoptării Actului proclamării Independenței Ucrainei, la 24 august 1991, de către Rada Supremă din Kiev.

Acest eveniment remarcabil a devenit un fel de „punct de reper“ al istoriei contemporane a Ucrainei, al prezentului ei interesant, dar și complicat.

S-a discutat, totodată, și despre faptul că oficial drapelul albastru-galben a devenit drapelul Ucrainei la 18 septembrie 1991, conform hotărârii Prezidiului Radei Supreme a Ucrainei. La data de 24 august 1991, când Rada Supremă de la Kiev a adoptat Actul proclamării Independenței Statului Ucrainean a fost arborat și steagul albastru-galben pe clădirea Radei Supreme. Doar din 2004 a început să fie sărbătorită Ziua Drapelului la nivel național.

Mihai MACIOCA

Tulcea. Anul acesta, pentru manifestările dedicate aniversării Independenței Ucrainei am avut o altă abordare ca urmare a modului de pregătire, înțelegere și implicare a membrilor filialei noastre. Astfel, am reușit pregătirea și vernisarea expoziției de pictură și sculptură a lui Ion Sirota, un pictor original și de un real talent, născut și crescut în Delta Dunării, în satul Letea.

După o scurtă prezentare despre ziua în care Ucraina a devenit un stat independent, s-a păstrat un moment de reculegere pentru eroii căzuți în lupta pentru apărarea independenței și integrității teritoriale în estul Ucrainei.

Domnul viceprimar Petre Marinescu, fondatorul primei organizații a grecilor din Tulcea, prezent în calitate de reprezentant al Primăriei municipiului Tulcea, a afirmat că „din păcate, este adevărat că, în prezent, ucrainenii sunt nevoiți să-și apere cu arma în mână integritatea teritorială, iar această situație dificilă cu care se confruntă constituie pentru noi, cei aflați în afara zonei de conflict, un motiv în plus de reflecție. Realizăm cât de norocoși suntem să trăim în pace, să știm că cei dragi sunt în siguranță și ne bucurăm de armonie și toleranță reciprocă.

DI Marinescu a mai subliniat că „Ion Sirota, se revendică pe deplin ca om al locului. În opinia mea, artistul cu valențe duble, folosește ca surse de inspirație peisajul dobrogean, universul deltat, tradițiile ancestrale, materia în esența sa, frustră, dar și prelucrată, toate învăluite într-o undă patriarhală, modernă și cu multă sinceritate. Observațiile mele profane, au doar rolul de a sublinia faptul că lucrările artistului au ajuns la

mine, că au trecut dincolo de retină, că sper să picteze și să sculpteze în continuare, păstrându-și desăvârșitul stil, făcându-ne bucuroși că trăim în același timp și spațiu generos, dătător de idei și frumos, concretizat în ultimă instanță în talent, imaginație și multă inspirație, dublată de muncă pe măsură“.

În continuare, a luat cuvântul doctor Ibrahim Keita, cercetător științific, specialist în artă con-

temporană românească, care a apreciat că „odată cu ocazia aniversării a 26 de ani de la dobândirea independenței față de Rusia, comunitatea ucraineană vă întâmpină, la această sărbătoare, cu o expoziție de artă plastică foarte frumoasă, fiind vorba de o expoziție de pictură și de sculptură, semnată de Ion Sirota. Artistul urmează demersul regretatului artist Maxim Gherasim, scoțându-ne în lumină frumusețile și beneficiile localității

Letea din Delta Dunării, din punct de vedere al ponderii temei abordate. Artistul ne prezintă lucrări foarte vibrante, cu dominantă caldă. El transfigurează portretul localității Letea, tărâmul unde s-a născut“.

Așa cum observă domnul Keita, „Ion Sirota este interesat de toate aspectele vieții, peisaje, bărci cu pescari, cai salvatici în alergare, întindere de luciu a apei în drumul spre Tulcea, mori de vânt ce existau în trecutul îndepărtat, personaje și ocupațiile lor, natură statică și anumite aspecte ale vieții. De asemenea, Ion cioplește sculpturi în lemn, dar și cu asocierea compoziției de metal, cu o importantă doză de inventivitate, de un impresionant impact vizual. Personajele zugrăvite ne întâmpină cu căldura nuanțelor solare, care sunt izvorul unei mari sensibilități emotive. Loviturile de penel, conferă lucrărilor un dinamism util de impresionist.

În dialog cu natura, artistul reușește să surprindă personaje cu trăsături specifice localnicilor de toate vârstele care înfățișează atitudini și expresivitatea trăirilor sănătoase ale unor oameni ce își câștigă existența cu sudoarea frunții.

Cântecul acestor meleaguri ne este redat prin filtrul sensibilității lui Sirota. Năvălnicia faunei, gingășia florei, sunt redată cu dinamism și vigoarea trăsăturilor de penel, ale căror vibrații ne încântă privirea.

(Continuare în pagina a 7-a)

Dumitru CERNENCU

Ziua Independenței Ucrainei sărbătorită în filialele UUR

(Urmare din pagina a 6-a)

Ne emoționează atitudinea surprinsă a fetițelor satului, cocoțate pe un podeț ce se prelungește deasupra apei, dar și acele galopuri pribegite ale cailor sălbatici, ce sunt specifice luminișurilor de la liziera pădurii Letea. În fine, trebuie să vă mărturisesc că Ion Sirota este un pictor care prin lucrările sale ne dezvăluie un real talent și resurse nebănuite de inventivitate pe tărâmul artelor plastice“.

După vizionarea expoziției și după momente bune de socializare și ședințe foto, grupul vocal-instrumental „Zadunaiska Sici“ din Tulcea a îmbogățit substanțial, evident muzical, atmosfera interpretând câteva melodii ucrainene, din care

nu au lipsit și cântece din Letea, amintindu-ne parcă de locul unde s-a născut, a copilărit și s-a inspirat Ivan Sirota.

A doua zi, conform planificării, ne-am deplasat cu mic, cu mare către pădurea Telița în apropierea Mănăstirii „Celic“ (mănăstire fondată de călugărul Afanasie Lisavenco, la jumătatea secolului al XIX-lea) unde, într-o poiană largă lângă un izvor cu apă rece, până către orele 9.30, ne-am întâlnit cu peste o sută de persoane.

După câteva momente de organizare și socializare, în jurul orei zece, Dumitru Danilencu, prim-vicepreședinte al filialei Tulcea, în calitate de coordonator al acțiunii, a luat cuvântul arătând participanților rolul și însemnătatea dobândirii Independenței Ucrainei la 24 august 1991, dar a

insistat asupra efortului pe care-l depune poporul ucrainean pentru păstrarea integrității teritoriale în partea de est a Ucrainei.

Programul manifestării a continuat cu un spectacol muzical-artistic susținut de grupurile vocal-instrumentale „Lilia“ din Fântana Mare, la acordeon profesor Virgil Sapca, coordonator Ștefana Gheorghe, grupul „Bila makovka“ din Chilia Veche, la armonie și coordonator Florea Lisavenco, grupul „Dunai“ din Pardina, la acordeon și coordonator Dumitru Danilencu, „Zadunaiska Sici“ seniori, coordonator Paula Condrat și tinerii dansatori din Tulcea din cadrul ansamblului de cântece și dansuri „Zadunaiska Sici“, coordonator Ștefana Cernencu.

Forumul Tineretului Ucrainean din Diasporă

Între 21 și 26 august a.c. a avut loc a VII-a ediție a Forumul Tineretului Ucrainean din Diasporă care a reunit tineri ucraineni din peste 20 de țări, precum: Letonia, Estonia, Finlanda, Ungaria, Germania, Pakistan, Italia, Spania și altele. Delegația română, formată din 12 persoane, reprezentă mai multe județe din România: Maramureș, Tulcea, Suceava, Arad, Caraș-Severin și București. Scopul forumului a fost de a uni toți ucrainenii din diasporă și nu numai și de a discuta unele probleme de mare actualitate. Programul a fost făcut în așa fel, încât sesiunile și discuțiile asupra problemelor importante cu care se confruntă Ucraina (printre care și integrarea acesteia în Uniunea Europeană) să se intercaleze cu un program de activități de relaxare. Forumul a fost împărțit în două: între 21 și 23 august a avut loc partea oficială, iar din 24 până în 26 august partea neoficială.

Partea oficială a fost dedicată discutării problemelor economice și cum poate fi popularizată producția ucraineană. Un accent deosebit s-a pus pe răspândirea informației și știrilor adevărate despre situația de astăzi a Ucrainei, cum acest lucru poate fi realizat prin intermediul rețelelor de socializare. Probabil, de aceea printre primele locuri pe care le-au vizitat participanții au fost locuri special amenajate și dedicate victimelor războiului,

în special primul muzeu dedicat oamenilor care au murit în zona de acțiuni antiteroriste. Muzeul este compus din două părți, dintre care una în aer liber, unde au fost aduse mașini, ambulanță, diferite rămășițe ale aeroportului din Donețk și chiar un tanc. Ghidul, curatorul muzeu-

lui, pășind pe drumul care duce spre clădirea în care se află a doua parte a muzeului, arată și explică cum s-au desfășurat lucrurile în ultimii aproape 4 ani în estul Ucrainei. Prima sală a muzeului amintește de câmpul de luptă pentru că este plină de lucruri aduse de rudele victimelor războiului. A doua sală este dedicată comemorării

celor care au murit pentru Patrie, de aceea este plină de poze cu cei decedați. În a treia sală te așteaptă ceva surprinzător – un filmuleț de 24 de minute, care rulează în jurul tău, un cinema la 365 de grade.

Însă nu doar muzeele și minunatul oraș Dnipro au surprins participanții, ci și toate activitățile la care aceștia au fost invitați să ia parte. De exemplu, de Ziua Drapelului Național, 23 august, s-a stabilit recordul – cel mai lung drapel pictat cu o tehnică cu totul specială, numită tehnica „petrekivka“, acesta fiind lung de 23 de metri. Desigur, cu cele mai frumoase amintiri participanții au rămas în urma sărbătoririi Zilei Independenței Ucrainei. Această țară minunată a sărbătorit 26 de ani de independență, participanții forumului împreună cu conducerea orașului și a tuturor locuitorilor au participat la ceremonia oficială de depunere a florilor la monumentul dedicat marelui Cobzar ucrainean, Taras Șevcenko. O altă activitate importantă a fost concluzionarea flashmob-ului „Tridentul reprezintă Ucraina“, care a fost inițiat de președintele Congresului Mondial al Organizațiilor Tineretului Ucrainean, Miroslov Hoceak. Acesta s-a desfășurat în 50 de țări și în mod simbolic s-a terminat în Ucraina de Ziua Independenței.

În urma târgului de organizații, 29 dintre ele au semnat contracte de colaborare. Acest forum, organizat cu atâta migală, a unit cele 20 de țări participante, ne-a făcut să realizăm cât de mult poate face pentru Ucraina tineretul ucrainean de pretutindeni și cât de frumoasă este istoria și cultura ucraineană.

Crina HRINI

An de an, la data de 14 septembrie (27 septembrie pe stil vechi), Biserica aniversează două evenimente importante din istoria sa. În primul rând, cu acest prilej ne aducem aminte de aflarea Crucii pe care a fost răstignit Hristos de către mama Sfântului Constantin cel Mare, Sfânta Elena, și ridicarea acesteia în biserica Învierea din Ierusalim la 14 septembrie 335.

Al doilea eveniment comemorat în legătură cu Sfânta Cruce este ridicarea solemnă a acesteia în biserica Sfântului Mormânt în anul 630 de către împăratul Heraclius (ea fusese luată ca pradă de război de perși, în anul 614, și restituită ulterior).

Nu vom intra în amănunte legate de aceste două evenimente istorice. Ne vom opri asupra semnificației și rolului sfintei cruci în viața Bisericii.

În creștinism, crucea nu este venerată ca un obiect în sine. Ea este percepută întotdeauna în strânsă legătură cu întreaga operă mântuitoare a lui Hristos. Când creștinul se închină sfintei cruci (o venerază), el nu se închină unei bucăți de lemn, fier, piatră (ar fi idolatrie). El evocă și, ce este mai important, își împăcișcă roadele Jerfei de pe Cruce: pătimire, moarte și mai ales Înviere. Isus Hristos a realizat împăcarea omului cu

SFÂNTA CRUCE, SEMN AL MÂNTUIRII

Dumnezeu odată pentru totdeauna pentru întreaga omenire. Cu toate acestea, Dumnezeu nu silește pe nimeni spre a merge pe un anumit drum. De aceea Hristos a lăsat sfinților apostoli, și prin ei întregii Biserici, posibilitatea de a beneficia de opera Lui până la sfârșitul veacurilor. Această posibilitate se poate realiza prin întreaga operă harică, sfințitoare a Duhului Sfânt, operă în centrul căreia se află sfânta cruce.

Pe de altă parte, cinstind sfânta cruce, creștinul caută să recapituleze, cu smerenie, în propria-i viață, etapele mântuirii prin Hristos. Astfel, așa precum El, Hristos, S-a smerit până la moarte, și el, creștinul, trebuie să se smerească, crucificându-și elementele de existență negativă, pentru a putea beneficia de învierea întru Hristos. În această viziune, crucea nu mai este un simplu element de suferință, ea devenind cale spre apoteoză, deoarece în absența ei nu poate fi înțeleasă desă-vârșirea prin Înviere. Nu întâmplător, Sfântul Apostol Pavel, în Epistola I către Corin-

teni, identifică Crucea lui Hristos cu Jertfa Sa: „Noi propovăduim pe Hristos cel răstignit: pentru iudei sminteală, pentru neamuri, nebunie. Dar pentru cei chemați, și iudei și elini, puterea lui Dumnezeu și înțelepciunea lui Dumnezeu“. Și pentru a sublinia această egalitate între Jertfa și Cruce, ține să afirme „Căci cuvântul Crucii pentru cei ce pier este nebunie, iar pentru noi, cei care ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu“ (I Corinteni, cap. 1).

Dintr-o altă perspectivă privind lucrurile, chiar dacă semnul crucii nu este un simplu simbol, putem face o paralelă între cruce și însemnele statale. Astfel, fiecare țară are o stemă, un steag, care îi reprezintă identitatea, steag pe care, la diverse ceremonii, de la șeful statului, până la ultimul soldat îl sărută cu respect și venerație. De ce atunci să ne ferim a săruta cu venerație crucea, ca simbol al biruinței lui Hristos?

Pr. dr. Dumitru COLOTELO,
paroh al Bisericii ucrainene „Sf. Petru Movilă“

ZIUA LIMBII ROMÂNE

Ziua limbii române este sărbătorită în fiecare an, la 31 august.

La 19 februarie 2013, plenul Camerei Deputaților a adoptat un proiect de lege prin care se instituie ziua de 31 august ca Ziua Limbii Române. Legea a fost promulgată de președintele Traian Băsescu la 13 martie 2013 și publicată în Monitorul Oficial la 19 martie 2013.

În lege se arată că Ziua Limbii Române poate fi sărbătorită de către autoritățile publice din România și de către reprezentanțele diplomatice din

străinătate, inclusiv de Institutele Culturale ale României sau alte instituții românești din străinătate, prin organizarea unor programe și manifestări cultural-educative cu caracter evocator sau științific.

Ziua Limbii Române este o zi specială pentru românii de pretutindeni, dar și pentru toți cei care cunosc, vorbesc și prețuiesc limba română. Ucrainenii din România consideră Ziua Limbii Române ca fiind și ziua propriei minorități. Aproape toți membrii comunității ucrainene sunt bilingvi, utilizând în mod curent limba ucraineană și limba română. Unii intelectuali ucraineni scriu și publică românește. Ca oameni de știință, scriitori sau ca publiciști ei există și prin limba română. Ne-a fost dat acest destin și ni-l asumăm cu mândrie.

Ion ROBCIUC

CĂZĂCIMEA REFLECTATĂ ÎN ARTA CINEMATOGRAFICĂ

În perioada 23-30 iulie 2017, caravana cinematografică sosită în județul nostru a poposit, rând pe rând, în cadrul organizațiilor locale Fântâna Mare, Ciucurova, Telița, Tulcea, Pardina, Chilia Veche, Sfântu Gheorghe, Crișan, Letea și Sulina, unde au fost prezentate câteva producții artistice, documentare, despre istoria cazacilor zaporojeni sosiți pe meleagurile nord-dobrogene începând cu secolul al XVIII-lea și filme de desene animate pentru cei mici.

Pe timpul desfășurării festivalului am fost însoțit de o delegație din Ucraina formată din Alla Kendzera, secretar general al Asociației „Ucraina – Lumea”, Valentyn Sperskaci, cunoscut regizor și producător

Pe parcursul vizitelor în localitățile mai sus amintite, delegația noastră, pe lângă prezentarea de filme

Toate întâlnirile s-au încheiat cu programe artistice în care cântecul și dansul ucrainean au arătat încă o

che, au auzit vorbindu-se în limba ucraineană și ce i-a surprins în mod plăcut a fost faptul că au putut discuta cu copii în limba maternă.

Prin această acțiune culturală ne-am propus ca împreună cu oaspeții din Ucraina să prezentăm publicului nostru câteva repere istorice despre înaintașii noștri, vestiții cazaci zaporojeni care, după desființarea „Siceii Zaporojene” în 1775, ca urmare a ucizării dat de către Ecaterina a II-a, au fost nevoiți să migreze pe diverse meleaguri, o parte dintre aceștia ajungând până în zona Deltei Dunării unde, după mai multe încercări, au reușit să pună bazele cunoscutei „Zadunaiska Sici” de la Dunavățu de Sus, cetate care a funcționat între anii 1813-1829.

Realizând acest fapt, am încercat și cred că am reușit în bună parte să trezim în memoria etnicilor noștri un sentiment de apartenență la etnie și

de filme artistice și documentare din Ucraina, Volodymyr Gonskyi, cantautor, unul din protagoniștii „Maidanului” din Kiev, iar către final ni s-a alăturat și Svitlana Nikonorova, cunoscută banduristă din Ucraina.

documentare și artistice, a purtat un viu dialog cu membrii organizațiilor noastre, a luat contact cu aspecte concrete ale vieții socio-culturale și a purtat un dialog constructiv cu organele administrației locale.

dată valoarea și importanța lor pentru tradiția noastră ucraineană.

Oaspeții noștri au fost plăcut impresionați de faptul că pe străzile din localitățile Sfântu Gheorghe, Letea, Crișan, Pardina, Chilia Ve-

totodată am reamintit tuturor locul, rolul și importanța etnicilor ucraineni în dezvoltarea și promovarea valorilor noastre socio-economice și culturale.

Dumitru CERNENCU

Festivalul Internațional de Muzică Veche Tradițională „Dimitrie Cantemir” la a II-a ediție

Gălățenii pasionați de muzică veche au fost invitați, din nou, în grădina Muzeului Culturii Spiritualității Creștine de la Dunărea de Jos din Galați unde s-a desfășurat cea de-a doua ediție a Festivalului Internațional de Muzică Veche Tradițională „Dimitrie Cantemir”. Această a doua ediție a festivalului a fost organizată de Asociația pentru Promovarea Patrimoniului Cultural Gălățean în colaborare cu Muzeul Eparhial, Centrul Muzical „Dunărea de Jos”, Teatrul Muzical „Nae Leonard”, Consiliul Județean și Primăria Municipiului Galați. Festivalul și-a propus să dezvolte capacitatea de a înțelege și de a aprecia asemănările și diferențele ce există între diversele culturi universale conform mottoului Uniunii Europene „Unitate în diversitate” precum și dezvoltarea capacității de a înțelege frumosul. După deschiderea oficială a concertat formația „Murza” din Ucraina. Apoi, au fost programați să urce pe scenă formația „Ali Rizev Erdogan” și Alev Gafar din Istanbul, Turcia. A venit apoi rândul componenților ansamblului de dans tra-

dițional „Olympos” care a încântat publicul, precum și formației „Psaltirion” cu soprana Adelinda Diaconu de la Teatrul Muzical „Nae Leonard” din Galați și formației „Kalofonis”.

Sute de gălățeni au asistat la manifestările în cadrul festivalului. În cuvântul de la finalul evenimentului, arhiepiscopul Dunării de Jos, Înaltpreasfințitul Părinte Casian a subliniat că voievodul, savantul și cărturarul Dimitrie Cantemir a știut să respecte cultura lui, dar în același timp a știut să respecte și cultura altora. El a cunoscut foarte bine muzica din Imperiul Otoman, fiind și cel care a scris un vast și extraordinar tratat de muzică ce include 450 de piese instrumentale, ca un exercițiu de cooperare culturală, a mai spus Preasfințitul Părinte Casian.

Vichentie NICOLAICIUC

Ziua Culturii Ucrainene la Remetea Mică

Uniunea Ucrainenilor din România filiala Timiș a organizat, la data de 25 iunie 2017, în localitatea Remetea Mică „Ziua Culturii Ucrainene”. Programul a început dis-de-dimineață, atunci când delegația UUR în frunte cu dl Nicolae Miroslav Petrețchi, președintele UUR și deputatul minorității ucrainene în Parlamentul României, împreună cu soția domniei sale, alături de dl Mihai Traista, vicepreședinte al UUR și doamna Liuba Horvart, secreteer general al UUR, au sosit în localitatea Remetea Mică, fiind întâmpinați de biroul UUR din localitate și când împreună au mers la biserică, asistând la Sfânta utrenie și Sfânta liturghie. Începând cu ora 14 au început să sosească invitații, în frunte cu dl Ivan Liber, președintele UUR Caraș-Severin. A fost prezentă presa, TVR Timișoara, Radio Timișoara, primarul localității, dl Ionel Lupu, alături de 3 consilieri, primarii din localitățile vecine, Fibis și Giarmata. La ora 15, delegația UUR condusă de dl Nicolae Miroslav Petrețchi, a vizitat sediul

UUR din localitate, fiind întâmpinată de „Trio Hrin” și de dl Vasile Drozd, prim-vicepreședinte

UUR, filiala Timiș, cu pâine și sare, conform tradiției ucrainene. La sediul UUR s-a discutat mult

pe teme culturale, despre investițiile făcute etc. Momentul următor a fost parada costumelor în acompaniamentul muzicii formației „Huțulii din Banat”. Cuvântul de deschidere a festivalului l-a rostit dl Vasile Drozd, care a urat bun venit tuturor invitaților. Au luat cuvântul

domnul Nicolae Miroslav Petrețchi, dl Mihai Traista, dl Ivan Liber, după care dl Vasile Drozd a dat startul spectacolului. Primii care au cântat au fost „Trio Hrin”, apoi formația ucraineană „Huțulii din Banat”, a urmat ansamblul „Șovkova trava” din Lugoj, ansamblul „Molodi dubky” din Dragomirești, ansambluri din Știuca, Pietroasa, Variaș, Giarmata. În fiecare an, am invitat câte un ansamblu muzical de la altă filială a UUR. Anul acesta, ne-a onorat cu prezența și ne-a prezentat cântece ucrainene specifice zonei ansamblul „Tinerii huțuli” din Valea Vișeuului, filiala Maramureș, sub conducerea dnei profesoare Maria Păpariga care i-a acompaniat pe tinerii artiști la acordeon. Momentul forte a fost atunci când „Tinerii huțuli” din Maramureș au dansat după muzica instrumentiștilor „Huțulii din Banat”. În încheierea festivalului, dl Hrin Nicolae a mulțumit tuturor celor prezenți și i-a poftit pe toți invitații și pe toți artiștii la o agapă frățească. Începând cu orele 20, s-a dat startul balului ucrainean, cu formația muzicală ucraineană „Huțulii din Banat”. A fost joc și voie bună până după miezul nopții.

Ana HRIN

ÎNTÂLNIRI BUCOVINENE

Bucovina este binecuvântată de Dumnezeu, cu multe biserici și mănăstiri, cu dealuri și câmpii, cu munți înalți acoperiți cu cele mai frumoase

prezent 6 țări: Polonia, Ungaria, Ucraina, România, Republica Moldova și Slovacia. Pe parcursul celor 3 zile ale festivalului au urcat pe scenă peste 1500 de artiști de toate vârstele, prezentând ceea ce au mai frumos în portul popular, în tradiții și obiceiuri. Festivalul este un eveniment cultural multietnic ce nu are echivalent în Europa și reprezintă

istoria inițierii legăturilor bazate pe parteneriat între țările care au semnat un protocol de colaborare (Polonia, România, Ungaria și Ucraina). Scopul acestei manifestări este protejarea, conservarea și promovarea

folclorului bucovinean în Bucovina și între emigranții bucovineni din aceste țări. Acest festival demonstrează importanța culturii în procesul înțelegerii și cunoașterii, a respectului reciproc, toleranței în conviețuire și a bunei vecinătăți între diferite grupuri etnice. De asemenea, pe parcursul celor 3 zile de festival, 28-30 iulie 2017, s-a desfășurat și „Târgul Meșterilor Populari”, ce a reunit 40 de meșteri populari din județul Suceava și din țară, precum și din Ucraina, pentru prima dată în acest an.

În cadrul Festivalului Internațional de Folclor

„Întâlniri bucovinene” s-a desfășurat și faza finală a Festivalului-concurs județean de folclor „Comori de suflet românesc”, ediția a XV-a, la care au concurat formațiile de amatori care au obținut locul I la fazele zonale din februarie-martie 2017. Aici există și secțiunea *Minorități*, în cadrul căreia au concurat și ucrainenii, făcând cinste etniei noastre, situându-se pe cea mai înaltă treaptă. De la Negostina s-au prezentat două formații: ansamblul de dansuri „Cervona kalyna” și grupul vocal ucrainean „Vocile Negostinei”, fiecare obținând premiul I.

Evenimentul de la Câmpulung Moldovenesc reprezintă o importantă carte de vizită a județului Suceava, contribuind la promovarea Bucovinei, care a devenit o Europă în miniatură. Cele 6 țări

participante anul acesta au serbat portul popular, tradițiile și obiceiurile specifice, iar Bucovina a fost pentru 3 zile centrul cultural al României, dând dovadă că înfrățirea funcționează în cele mai bune condiții.

Felicia GRIGORAȘ

În vara aceasta se împlinesc 6 ani de la înființarea Grupului vocal ucrainean „Vocile Negostinei“. La început a fost mai greu, dar câteva „voci“ cu spirit ucrainean adevărat s-au hotărât să înceapă să culeagă cele mai frumoase cântece din lada cu zestre a strămoșilor din Negostina și să cânte în grup. Încet, încet am adunat cântece de dragoste, despre frumusețile naturii, despre muncă, satirice și așa am urcat pe diferite scene ale unor localități învecinate, dar pentru prima dată am cântat pe scena Căminului Cultural din Negostina, în august 2011, când am sărbătorit 60 de ani de activitate culturală. Am fost doar 8 voci feminine, dar pe parcurs ni s-au alăturat mulți iubitori ai cântecului popular ucrainean, încât am devenit un grup vocal mixt.

Domnul Mihai Voloșciuc ne-a fost primul instructor, care ne acompania la acordeon. A scris chiar și câteva versuri și le-a pus pe note special pentru noi. Apoi ne-a preluat domnul profesor Cramar Nicolae, care vine la repetiții tocmai din Suceava, deoarece este un foarte bun ucrainean și iubește cântecul etniei noastre. Multe diplome și premii am primit în acești ani. Am cântat, am colindat, am organizat chiar și o șezătoare în „Casa țărănească“ de la Căminul Cultural, dar vara aceasta a fost una specială pentru noi.

Până acum am participat la diferite manifestări organizate de Uniunea Ucrainenilor în Maramu-

„Vocile Negostinei“ în sărbătoare

reș, București, Iași, Suceava, chiar și la Cernăuți (Ucraina), dar invitația specială pe care am primit-o din partea domnului profesor Ivan Liber, președintele Organizației județene Caraș-Severin a UUR, ne-a bucurat foarte mult. Îi mulțumim din

ne oferă, pentru bunătatea Lui și ne-am rugat pentru toți ucrainenii ca să trăiască în pace, în liniște, în înțelegere și armonie pentru că așa este bine și frumos. Manifestarea de la Copăcele a avut loc la data de 22 iulie 2017. Acolo ne-am întâlnit și cu domnul Nicolae Miroslav Petrețhi – președintele UUR și deputatul ucrainenilor în Parlamentul României, care ne-a asigurat că va fi mereu sprijinul nostru. Îi mulțumim și îi suntem alături. Ne-am întors din acea excursie cu sufletul plin de bucurie.

Duminică, 30 iulie 2017, am participat la faza finală a concursului „Comori de suflet românesc“ la secțiunea „Minorități“ unde am obținut locul I, iar cu premiul câștigat am planificat să facem excursie la o mănăstire din Bucovina noastră cea dulce și frumoasă și considerăm că ea va fi un alt moment al sărbătorii noastre. Apreciez devotamentul și consecvența tuturor membri-

lor grupului, care cuprinde oameni de diferite vârste și diferite profesii, dar toți cu un spirit ucrainean adevărat. Unii lucrează în ture, alții sunt pensionari, alții sunt cadre didactice care au multe obligații față de școală, dar când vine vorba de repetiție, toți își aranjează timpul în așa fel, încât să nu lipsească. Tuturor le place să cânte, mai ales că avem un dirijor care nu obosește niciodată.

„Vocile Negostinei“ caută în continuare în lada cu zestre cântece cu valoare sentimentală pentru ucrainenii, iar noi interpretăm mai mult cântece locale, din Negostina noastră, care are un izvor nesecat de frumusețe artistică. Câteva imagini din activitatea grupului vor dovedi autenticitatea vorbelor și așteptăm să ni se alature și alți iubitori ai cântecului ucrainean ca să refacem în Negostina corul de altădată, care a dus faima noastră în toată România.

Traseul din Negostina până în Banat a fost foarte lung, dar pe placul nostru. Ucrainenii sunt foarte buni creștini pentru că numai bunul Dumnezeu îi ajută în toate. De aceea, în drumul nostru, am poposit la câteva biserici și mănăstiri să-i mulțumim lui Dumnezeu pentru tot ce

Felicia GRIGORAȘ

Step aerobic și kangoo jumps la Rona de Sus

Sunt Dana Grijac, profesoară de educație fizică la școala din comuna noastră. În urmă cu 5 ani, am început să lucrez la sală, împreună cu prietenele mele. La început mai nesigură, dar iată că rezist și azi. Am achiziționat saltele, steppere, gantere, o stație și boxe apoi am muncit din greu pentru pregătirea coreografiilor care în fiecare săptămână deveneau mai complexe. Gândeam cam așa: eu cred că pot, eu știu că pot, eu aș dori să pot, eu întotdeauna voi putea. Ca număr de participante eram puține, apoi ne-am înmulțit, unele au abandonat, dar locul lor a fost ocupat de altele interesate de mișcare. Nu avem limită de vârstă, participă persoane între 12 și 50 de ani. Este singurul sat în zonă, unde se face sală și sunt foarte mândră de asta. Aș putea spune că „pasiunile devin foarte mari din începuturi foarte mici“. Sănătatea, ca și fericirea, este o decizie. Decizia de a exista în armonie cu tine însuși, cu nevoile și cu visele tale.

Răbdarea este un adevărat exercițiu, care cere multă practică, sau, mai bine zis, practică zilnică, constantă. Foarte multe lucruri cer timp. Și e

valabil mai ales atunci când este vorba de ceva important. Dacă ai reușit să îți înfrânți teama, ești pregătit să treci la fapte, iar acțiunile te vor ajuta să îți crești încrederea în forțele proprii. Dacă doar stai să te gândești la ceea ce ai de făcut, nu

reușești decât să îți alimentezi starea negativă interioară. În schimb, începând un lucru și finalizându-l vei descoperi acea senzație nemaipome-

nită pe care munca dusă până la capăt ți-o oferă. Provocările pe care le accepți, însoțite de riscurile pe care ți le asumi, îți construiesc încet, dar sigur, încrederea în propriile tale forțe, indiferent dacă vei da greș, ori vei reuși, pentru că oricare ar fi rezultatul, asumarea riscurilor înseamnă și învingerea fricilor.

Când vine vorba de step aerobic sau kangoo jumps, cu cât lucrezi mai intens, cu atât te simți mai bine. Pasiunea pe care o depun în predare m-a făcut să o numesc mai mult decât un antrenament, o „stare de bine“, pe care o iei cu tine acasă, de fiecare dată. Această senzație rămâne în memoria ta până la următoarea ședință de antrenament, iar muzica pe care lucrăm coreografiile ne trezește din inerție, ne așterne covor de vise frumoase drept terapie pentru suflet și ne armonizează simțurile.

Sportul este un proces de igienizare a trupului, a minții și a spiritului. Un garant al sănătății, al energiei și al stării noastre de bine. O metodă excelentă de a rămâne tineri și în formă. O cale de a deveni oameni mai buni, mai înțelegători. Și de a dobândi noi prieteni, cu care să împărtășim bucuria mișcării.

Am multă energie și îmi place să mă implic în multe activități, ador ceea ce fac și le felicit pe toate fetele care iubesc mișcarea și sunt alături de mine.

Dana GRIJAC

Festivalul Borșului Pescăresc Ucrainean

Considerată, pe drept cuvânt, o adevărată perlă a naturii, Delta Dunării este recunoscută pentru valorile biodiversității naturale, cu porțiuni încă neatinsse de om, cu o floră și o faună diversificată, aproape aceleași de peste două sute de ani. Aceasta i-a atras în mod miraculos pe înaintașii noștri, vestiții cazaci zaporozieni, prin bogățiile naturale oferite, similare cu cele din bălțile Niprului. Delta Dunării atrage și astăzi atenția asupra valorilor sale naturale, culturale și spirituale, prin faptul că aici omul, cel care trăiește în Delta Dunării, a fost până de curând primul care, prin prezența sa firească, ecologică voluntară, rațională, profundă, a fost mereu cu gândul la generațiile viitoare și a utilizat coerent resursele naturale oferite, a asigurat perpetuarea speciilor și a îmbrățișat în mod constant armonia cu natura.

Este de remarcat că, odată cu sosirea primilor zaporozieni în Delta Dunării, aceștia au adus cu ei credința, obiceiurile și tradiția ucraineană, păstrate de-a lungul vremii, în ciuda atâtor vicisitudini.

Din respect pentru înaintașii noștri și tradițiile acestora, ne-am gândit că la nivelul etniei noastre merită prezentată și promovată, în mod consistent, gastronomia ucraineană din Delta Dunării, cu ale sale preparate pe bază de pește, având în vedere că acest eveniment merită promovat local, național și internațional.

Prin experiența acumulată de la edițiile precedente, prin discuțiile preparatorii purtate cu membrii noștri și ca urmare a sugestiilor primite de la alți cetățeni, ne-am străduit ca la această ediție să ne organizăm mai bine și să contribuim din plin la reușita acestui eveniment major.

Conform planului stabilit pentru acest an privind proiectele culturale, „Festivalul Borșului Pescăresc” a coincis cu finalul unei acțiuni de anvergură culturală: „Festivalul de film căzăcesc”, desfășurat în perioada 23-30 iunie 2017, care a beneficiat de prezența unor invitați de seamă atât din Ucraina, cât și din România.

În plină seară ucraineană, surpriza a venit din partea inimosului regizor ucrainean, Valentyn Sperkaci, care, dominat mai tot timpul de „duhul căzăcesc” și prin contribuția financiară a unor ucraineni de suflet, a donat membrilor comunității noastre, mai ales copiilor, un instrument muzical de suflet al cazacilor – bandura. Această surpriză dă viață inițiativei noastre comune româno-ucrainene „Școala de bandură 2017”, de la Tulcea, organizată sub conducerea cunoscutei banduriste Svitlana Nikonorova.

Îmi face plăcere să menționez oaspeții de seamă prezenți la manifestarea noastră, cum ar fi: Mychailo Ratușnyi, președintele Consiliului Ucrainean Mondial de Coordonare, Alla Kendzera, șeful Secretariatului Asociației pentru Relațiile cu Ucrainenii din Străinătate (Asociația „Ukraina - Svit”), Valentyn Sperkaci, regizor și secretar general, Volodymyr Gonskyi, artist, Svitlana Nikonorova, artistă.

Surpriza a venit și din partea UUR, prin faptul că, la acest important eveniment pentru comunitatea noastră, am primit vizita prezidiului UUR, în frunte cu domnul deputat și președinte al UUR, Nicolae Miroslav Petrețchi, care a contribuit substanțial la reușita festivalului nostru.

Înainte de a da startul concursului am luat câteva măsuri organizatorice, legate de pregătirea celui mai bun loc pentru desfășurare, a ustensilelor necesare, a peștelui, legumelor etc., aspecte menite să contribuie la o mai bună organizare și desfășurare a concursului.

Începând cu ora 09.30, ni s-au alăturat oaspeții de seamă din administrația locală, domnul Dumitru Mergeani, vicepreședinte al Consiliului Județean Tulcea și domnul Nicolae Raduș, primarul orașului Sulina. Alocuțiunile rostite de aceștia și de președintele UUR, domnul Nicolae Miroslav Petrețchi, de domnul Mychailo Ratușnyi și doamna Alla Kendzera, ne-au întărit convingerea că ceea ce facem noi, etnicii ucraineni, prin păstrarea și prezentarea tradițiilor noastre, nu este altceva decât o contribuție normală și necesară la promovarea și menținerea unui climat de conviețuire și toleranță, la nivelul directivelor europene.

A urmat startul preparării borșului pescăresc ucrainean, unde au participat zece echipe. Surpriza a venit și din partea familiei Ratușnyi, care a pregătit un borș pescăresc zaporozean specific cazacilor zaporozieni din zona Niprului, în timp ce, din partea noastră, am consemnat debutul echipei din Murighiol, coordonate de Iordana Ivanov, preparatul lor fiind bine apreciat de juriul concursului.

Timp de două ore, cât a durat prepararea borșului tradițional, un alt „concurs” a prins viață, un maraton artistic, la care grupurile vocale „Perva zora” din Sulina – coordonator Maria

Crimski, „Bila roja” din Letea – coordonator Ion Maxim, „Bila makovka” din Chilia Veche – coordonator Florea Lisavencu și „Rybalka” din Crișan – coordonator Lucica Gherman, au evoluat rând pe rând, contribuind din plin la conturarea unei bune dispoziții, menite să dea gust borșului de pește și să creeze o stare de armonie tuturor participanților.

La acest moment artistic au contribuit și invitații noștri din Ucraina – Svitlana Nikonorova și Volodymyr Gonskyi, care atât în duet, cât și individual, prin stilul interpretativ și calitățile vocale deosebite, puse atent în valoare, au contribuit din plin la calitatea actului artistic prezentat pentru participanții la acest eveniment.

Prin imaginile și interviurile realizate, echipa TVR, condusă de realizatoarea emisiunii „Europolis”, doamna Nicoleta Epure, coincidență Sulina – Europolis-ul de altă dată al căpitanului de port Eugeniu Botez, adică Jean Bart, a creat noi și inedite emoții care, sunt convins, ne vor ajuta în prezentarea și promovarea acestui important eveniment pentru etnia noastră.

Începând cu orele 12.00, juriul format din Valentyn Sperkaci, Alla Kendzera, Svitlana Nikonorova, Volodymyr Gonskyi și Cristian Năstase au supus jurizării preparatele celor zece echipe.

În urma acestei acțiuni au fost declarați câștigători toți participanții, dar excelența a trebuit să fie răsplătită suplimentar, astfel că locul I a fost atribuit echipei din localitatea Murighiol atât pentru prepararea borșului pescăresc, cât și pentru aranjamentul deosebit al peștelui și al legumelor de pe platoul de prezentare. Pe locurile următoare s-au clasat echipele din Letea și Sf. Gheorghe.

Afirmația de mai sus, cum că toți au fost câștigători, a fost demonstrată în scurt timp, prin faptul că, în cel mult 30-40 de minute ceauzele în care a fost gătit borșul pescăresc, erau deja „lustruite”.

După o pauză binemeritată și o vizită în oraș, și ulterior la plaja Sulina, a fost servită cina. Aceasta a fost urmată de un regal muzical susținut de duetul Svitlana Nikonorova și Volodymyr Gonskyi, care au fost susținuți în anumite momente de Dumitru Cernencu, care i-a acompaniat la acordeon.

În speranța că acest eveniment a fost „gustat” de toți participanții și susținătorii comunității noastre, ne bucurăm ca de fiecare dată, la fiecare eveniment, să oferim celor prezenți o mică parte din sufletul nostru ucrainean, prin transmiterea celor mai frumoase elemente care fac parte din tradițiile și obiceiurile transmise de-a lungul generațiilor de ucraineni care au îmbrățișat viața pe aceste locuri minunate, în inima preaiubitei noastre delte.

La final, mulțumim încă o dată organizatorilor și participanților deopotrivă pentru efort și răbdare, pentru gândurile bune care ne-au însoțit pe timpul acțiunii, gazdelor și colaboratorilor noștri: Primăria Sulina, Casa de Cultură Sulina, colectivelor de la pensiunile Casa Sibiană și Porto Franco din Sulina.

Încheiem cu speranța că până la ediția viitoare vom trage concluziile necesare pentru ca la anul reușita acestei manifestări să fie pe măsura dorințelor noastre și ale participanților.

Dumitru CERNENCU

Zilele orașului Siret s-au desfășurat, în perioada 14-16 iulie 2017, în zona Centrului Cultural „Mihai Teliman“.

Deschiderea oficială a zilelor orașului Siret a avut loc la 14 iulie 2017 de către primarul orașului Siret, Adrian Popoiu, care a amintit faptul că manifestarea culturală intitulată „Zilele Siretului“ a ajuns, în acest an, la ediția cu numărul 10 și speră că cei prezenți din Siret și din localități învecinate cu Siretul se vor simți bine.

Zilele orașului Siret, ediția a X-a

ocupat de Ovidiu Simionese, locul II de Sebastian State, iar locul III de Cătălin Chițan.

Seara s-a încheiat cu spectacolele pregătite de Asociația Culturală „Kolomyika“ sub îndrumarea

ansamblul „Codrișorii“ din Dornești, recital susținut de Ana Maria Popescu, ansamblul „Brăduțul“ din Horodnic de Jos, grupul folcloric „Dor străbun“ din Bilca, recital Laura Haidău, ansam-

În continuare, primarul orașului Adrian Popoiu a spus: „Adresez celor care vor urca pe scenă și organizatorilor mult succes și sperăm ca și dumneavoastră să petreceți momente frumoase. Totodată, vă mulțumesc că sunteți prezenți aici și să deschid oficial Zilele orașului Siret“. Vreau să spun că încă din prima zi a sărbătorii orașului organizatorii și-au propus să aducă evenimentul cultural în centrul orașului prin muzică, dans, folclor, tradiție și meșteșuguri locale. În prima zi a manifestării, au urcat pe scenă cei de la fanfara „Mugurii“ din Siret, apoi au urmat rând pe rând copiii de la grădinițele din Siret. Primii care au urcat pe scenă au fost micuții de la Grădinița cu Program Normal „Luminița“, îndrumați de Mirela Popoiu, copiii de la Grădinița cu Program Prelungit „Luminița“ îndrumați de Cristina Pârghie și Vasa Erastov. În continuare, pe scenă a apărut Clubul Copiilor și Elevilor din Siret. Vreau să spun că în paralel cu reprezentațiile oferite pe scenă, copiii dar și adulții pasionați de tenis de masă s-au întrecut în incinta Casei de Cultură din Siret. Locul I a fost

prof. Zirka Ianoș, formația „Miraj group“ Suceava, formația „Dunakord“ Hliboka (Ucraina).

Zilele orașului Siret au continuat sâmbătă, 15 iulie, începând cu ora 17, cu Festivalul de Folclor

blul „Flori vicovene“ din Vicovu de Sus, ansamblul „Cervona kalyna“ din Negostina sub îndrumarea viceprimarului comunei Bălcăuți, prof. Iulian Petru Chideșa, care au încântat publicul cu frumoase dansuri ucrainene, recital Agatha Gazda, iar în continuare, a urmat concertul susținut de invitatul special al serii, Fuego.

Duminică, 16 iulie 2017, programul a început la ora 15 cu cea de a doua parte a Festivalului de Folclor „Siretul“, ediția a V-a cu reprezentațiile corului „Dragoș Vodă“ din Cernăuți, Ucraina, ansamblului „Siretul“ din Siret condus de D. Popovici, recitalul susținut de Grigore Gherman, grupul „Dor bucovinean“ din Siret, ansamblul „Kolomyika“ din Siret, condus de prof. Zirka Ianoș, care a interpretat foarte frumoase cântece populare ucrainene, recital Angelica Flutur, Marius Leonte Group, Royal Group Suceava. Seara „Zilele orașului Siret“ s-a încheiat cu trupa „Fără zahăr“.

„Siretul“, ediția a V-a. Spectacolele au fost susținute de ansamblul „Kozaciok“ din Bălcăuți sub îndrumarea talentatului și neobositului prof. Petru Șoiman, ansamblul „Stejărelul“ din Cajvana,

Nicolae MAIDANIUC

Soca, o localitate situată în sud-vestul județului Timiș, la granița cu Serbia. Localitate în care în urmă cu 40 de ani au început să migreze ucraineni din Maramureș, mai precis din localitatea Crasna Vișeuului.

În anul 2002, în Soca a fost înființată Organizația locală a Uniunii Ucrainenilor din România și prin această organizație a luat ființă Parohia Ortodoxă Ucraineană Soca, ce aparține de Protopopiatul Ortodox Ucrainean din Lugoj, subordonat Vicariatului Ortodox Ucrainean din Sighetu Marmăției.

Primul preot paroh al acestei nou-înființate parohii, a fost numit autorul acestui articol, Ardelean Cristian Vasile. La 10 noiembrie 2002, s-a pus piatra de temelie a viitoarei biserici, iar în anul 2012, luna septembrie, ziua 23, a fost târno-

UN OM ÎN MIJLOCUL OAMENILOR

sită noua biserică. În primii ani parohia număra 30, 40 de familii ce au aderat la nou-înființata parohie ortodoxă ucraineană, iar astăzi parohia număra în jur de 100 de familii, ținând cont că în Soca locuiesc în jur de 350 de persoane, majoritar ucraineni.

Atât viața duhovnicească, cât și cea culturală sunt la înălțime.

În imediata apropiere a bisericii, comunitatea a construit și o frumoasă casă parohială în care locuiește preotul cu familia lui.

Duminică, 13 august 2017, în satul nostru și în parohia noastră a poposit domnul Nicolae Miroslav Petrețchi, președintele Uniunii Ucrainenilor din România și deputat în Parlamentul României, împreună cu stimata lui soție, Larisa Petrețchi. Bucuria a fost cu atât

mai mare, cu cât am avut onoarea să ne rugăm împreună în biserica noastră ucraineană și în limba noastră maternă pentru tot poporul drept-credincios și pentru pace între ucraineni și în Ucraina.

După Sfânta Liturghie, domnul președinte s-a adresat credincioșilor cu un cuvânt de încurajare și îmbărbătare, rugându-ne să ne păstrăm credința, limba și tradițiile noastre ucrainene. În curtea bisericii, dl președinte a discutat cu fiecare om în parte.

Mulțumindu-i pentru frumoasa vizită, am obținut promisiunea dlui președinte că va reveni la Soca în luna septembrie când vom sărbători Hramul Bisericii „Nașterea Maicii Domnului“.

Pe această cale, urăm domnului președinte Miroslav Nicolae Petrețchi, multă sănătate, înțelepciune, răbdare și la cât mai multe realizări pe plan profesional.

Paroh, Pr. Ic. Stavr. Cristian Vasile ARDELEAN

Idei se nasc și la nivelul organizațiilor

În ziua de 6 august 2017, în Sala Voievozilor din cadrul Primăriei orașului Siret s-a desfășurat Simpozionul dedicat scriitorului ucrainean, pedagogului și activistului pe tărâm social din Bucovina, Sylvestr Ihnatiovyci Iarycevskiy. Mulți invitați, însă au răspuns puțini la invitație, dar poate acest lucru nu are prea mare importanță, atâta vreme cât la finalul întâlnirii s-au cristalizat câteva idei și propuneri demne de luat în considerație. În primul rând, s-a convenit că, dacă edițiile care s-au desfășurat până în prezent au fost mai mult întâlniri exploratorii, care și-au propus să reînvie în fața participanților crâmpoie din viața și activitatea literară a scriitorului, a sosit momentul să se treacă la o etapă superioară, la o aprofundare a rolului și locului scriitorului și pedagogului Sylvestr Ihnatiovyci Iarycevskiy pentru cultura ucraineană și nu numai având în vedere că ultimii ani din activitate și de viață, din 1909 și până în anul 1918, și le-a petrecut la Siret în calitate de profesor la Școala Gimnazială și mai apoi director și primar al orașului. S-a propus ca următoarea acțiune dedicată scriitorului să se desfășoare pe baza unui program mai cuprinzător, care să includă prezentarea aspectelor inedite din perioada cât acesta și-a desfășurat activitatea la Siret, recenzii ale unor opere ale poetului și scriitorului, recitarea unor poezii ale poetului etc.

În al doilea rând, având în vedere că în 2018 se împlinesc 100 de ani de la moartea scriitorului, ar fi de dorit ca opera sa să fie republicată într-o ediție revăzută și completată cu studii și analize critice și literare ale scriitorilor ucraineni din România, însoțită de o biografie a scriitorului adusă la zi cu perioada petrecută în România.

O altă propunere ridicată în cadrul simpozionului a fost legată de o idee mai veche, care nu s-a mai materializat din motive obiective, și anume de a se demara o acțiune de amploare pentru culegerea datelor în vederea realizării unei monografii a scriitorilor de etnie ucraineană din Bucovina de Sud. Ar fi două variante de abordare: să se facă colective de lucru pe zone de domiciliere a scriitorilor, din rândul membrilor filialelor Suceava, Botoșani și Iași ale UUR cu sprijinul scriitorilor consacrați de la București, care să culegă și să sistematizeze materialele după un

plan convenit în vederea realizării monografiei sau în planurile de activități să se prevadă organizarea unor simpozioane dedicate câte unui scriitor, la care să fie prezentate comunicări științifice despre viața și activitatea scriitorilor în cauză, după un plan prestabilit, care în final să vizeze realizarea monografiei sus-amintite.

În ce privește structura monografiei ar putea fi folosite materialele pregătite anterior, la precedenta încercare de realizare a monografiei, după o prealabilă analiză și avizare din partea Comisiei de cultură și editare cărți a UUR.

Și propunerile nu s-au oprit aici. A mai venit o propunere interesantă și care merită a fi studiată de Comisia de cultură și editare cărți, și anume revenirea la publicarea anuală a almanahului de literatură ucraineană „Orizonturi” sau sub o altă denumire în special pentru scriitorii și poeții tineri și începători, pentru elevii și studenții noștri, care din diferite motive nu se regăsesc pe paginile revistei „Naș holos”. Pe de o parte, aceasta ar fi pentru ei ca o recompensă pentru activitatea desfășurată pe parcursul unui an, iar, pe de altă parte, ar fi și o încurajare pentru alți tineri de a scrie în limba maternă, cu atât mai mult pentru studenți, posibili viitori scriitori și poeți, pentru a-și putea exercita talentul și deprinderile în acest domeniu.

Sunt doar câteva din propunerile și ideile discutate cu ocazia simpozionului dedicat scriitorului și poetului ucrainean Sylvestr Ihnatiovyci Iarycevskiy. Rămâne ca cei în drept să analizeze și să ia măsurile ce se impun. Dar oamenii aceștia merită un răspuns la ele, chiar dacă nu toate vor găsi o rezolvare pozitivă acum. Poate mai târziu...

Să reamintim câteva date din biografia scriitorului: „S-a născut la 16 ianuarie 1871 în orașelul Rohatyn (acum Ivano-Frankivsk), în familia unui croitor. După terminarea școlii elementare a învățat la gimnaziul din Berejany, unde împreună cu Bohdan Lepky a întemeiat un cerc literar și artistic, al cărui motto era cuvintele lui Goethe „Mai multă lumină!”. În anul 1891, a început să publice poezii în ziare și reviste, a intrat la Facultatea de Filosofie a Universității din Lviv, unde l-a cunoscut pe Ivan Franko și Mychailo Pavlyk și a devenit membru al Partidului Radical, condus de ace-

știa. Dorind să învețe limbi slave, poetul se transferă la Universitatea din Viena, unde audiază cursurile renumitului om de știință, slavistul Vatroslav Jagić.

În Viena, S. Iarycevskiy desfășoară o muncă de creație activă – a scris multe poezii, eseuri, povestiri scurte, precum și articole despre viața artistică a Capitalei. De o mare importanță pentru el este prietenia cu Marko Ceremșyna, Meleti Kichura, corespondența cu Osy Makovei. Pe timpul studiilor a participat la publicarea almanahului „Sici”, a publicat poezii în ziarul „Bukovyna”, în revistele „Dzvinok”, „Zorea”, „Komar”, „Curierul științific și literar” și altele.

După terminarea Universității din Viena, S. Iarycevskiy a primit funcția de profesor de limba și literatura ucraineană la gimnaziul din Przemysl, unde a lucrat timp de zece luni. De la Przemysl S. Iarycevskiy se mută la Școala Gimnazială din Kolomyia. A fost dificil să lucreze acolo, deoarece cadrele didactice, în frunte cu directorul, propagau o stare de spirit antiucraineană, ceea ce a provocat o reacție puternică din partea poetului. Directorul l-a demis din funcție pe profesorul neascultător.

S. Iarycevskiy se mută în curând la Cernăuți, unde lucrează un timp la ziarul „Bukovyna”, iar în toamna anului 1904 se angajează ca profesor la Gimnaziul din Kițman. În Kițman, cu energia sa caracteristică, S. Iarycevskiy desfășoară activități educaționale, sociale, culturale și artistice. El dirijează corul Societății „Bojan”, organizează în satele din Kițman Societatea „Sici”, are relații de prietenie cu scriitoarea Kostyantyna Malițka.

Sylvestr Iarycevskiy a lucrat la Școala Gimnazială din Kițman doar doi ani. Pentru că conducerea acesteia și funcționarii imperiali au ajuns la concluzia că scriitorul are un impact negativ asupra elevilor, oferindu-le o orientare politică falsă, l-au eliberat din funcție. Poetul devine din nou șomer, dar rămâne în Kițman, unde lucrează din greu la opera sa.

În 1909, scriitorul obține funcția de profesor la gimnaziul din orașelul din Bucovina de Sud, Siret. Câțiva ani mai târziu, locuitorii orașului îl aleg ca primar. În același timp el devine și director al gimnaziului.

Scriitorul a murit la 30 martie 1918 în Siret, unde a fost înmormântat“.

Victor HRIHORCIUC,
vicepreședintele UUR,
președintele filialei Iași a UUR

Performanță până acum unică!

Paula Alexander este fiica doamnei director Crizantema Alexander. În 2013, finalizează cursurile Școlii Gimnaziale Izvoarele Sucevei. Este absolventă a Colegiului Național „Petru Rareș” din Suceava, secția Științele Naturii, promoția 2017.

A realizat o performanță până acum neegalată, reușind la Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu-Mureș, Facultatea de Medicină, unde au fost înscriși 572 candidați pentru 130 de locuri la buget, concurența fiind de 4,4/loc. Deci, din ținutul nostru de la cumpăna apelor, cu o natură mirifică am prezentat un elev, dar au mai devenit și alții studenți printre care amintesc: Adelin Char – la Teologie Cluj, Maria Severen – la Științele Educației Suceava, Gianina Moțco – la Inginerie Geodezică Iași și Bianca Pârvu – la Informatică Economică Cluj.

Zinici Marius Simon, absolvent al Colegiului Militar „Ștefan cel Mare” Câmpulung Moldovenesc și Zinici Ciprian, absolvent al Colegiului Național „Mihai Eminescu” Suceava au reușit la Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” București, primul fiind admis la Drept, iar celălalt la Poliția de Frontieră.

Cinste lor!

Decebal Alexandru SEUL

Furtuna

O săptămână valurile de arșiță din Africa, localizate ca fiind sahariene, s-au năpustit fără cruțare și pe meleagul nostru izvoorean cu ravagii nebănuite asupra oamenilor locului, temperaturile maxime ale zilelor oscilând chiar între 30 și 40 de grade Celsius. Și este, totuși, greu de crezut, dar în perioada de timp amintită, mulți gospodari, chiar mai vârstnici (unii cu afecțiuni cardiovasculare, nesocotind cu bună știință sfaturile medicilor) s-au avântat, cu provizii de apă lângă ei și cu creștele protejate de temperaturile sufocante, la făcutul fânului (pologului în termen local) folosind motocositoarele, coasele, furcile, greblele, unelte indispensabile unei astfel de îndeletniciri. Trupurile li se îmbibau cu șiroaie de sudoare, momentele de retragere la umbra fânarelor erau doar acelea când își mai trăgeau respirația pentru mâncare și sorbirea suficientă, intermitentă, a lichidului vital. De ce atâta ostioială? Ei, tocmai fiindcă ierburile date în pârg erau în așteptarea rețezării lor pentru a deveni furajul principal necesar sezonului rece și deja perioada recoltării lor era propi-

ce unei astfel de ocupații ale gospodarilor. Zorind zi-lumină, în condițiile climaterice respective, și încă cu un patos, în repetate rânduri, epuizant, fiecare ținând cu sfințenie la porțiunea lui de glie în proprietate, crescătorii de animale din satul Izvoarele Sucevei, în majoritatea lor, au încheiat săptămâna trecută punerea la adăpost în clăi sau în fânare, prin aerul ucis de vreo boare de vânt, sub biciul sulitelelor de foc ale soarelui – fânul. Duminica, previziunile meteorologice de la principalele posturi TV s-au adeverit. O revărsare de apă, din norii ca niște bivoli negri (ce au invadat spre amiază bolta încă senină) într-o înfruntare fără precedent, s-a revărsat acompaniată de fulgere, trăsnete, gheață asupra satului, trezind izvoarele munților la viață și apa Sucevei ajunsă până la dezlănțuirea furtunii, după cum publicam în ziar, într-o vară secetoasă din anii trecuți, până la „genunchiul broaștei”. Fenomenul meteo binevenit, ce a durat neîntrerupt două ore și a continuat cu intensitate scăzută până spre seară, a răsplătit din plin curajoșii gospodari, aceștia considerându-l ca un dar al bunului Dumnezeu căruia i-au rostit rugăciuni de mulțumire.

Decebal Alexandru SEUL

MĂNĂSTIREA „ADORMIREA MAICII DOMNULUI“ DIN RONA DE SUS – CENTRUL SPIRITUAL AL UCRAINENILOR DIN MARAMUREȘ

Au trecut 24 de ani (de la 28 august 1992) când a fost sfințită piatra de temelie a mănăstirii cu hramul „Adormirea Maicii Domnului“ de pe Dealul Hrytkov, pe un teren donat de un bun cre-

dincios, fiu al satului Rona de Sus. De atunci acest lăcaș sfânt, trecut prin multe încercări, a devenit centrul spiritual al ucrainenilor din Maramureș și nu numai. Mii de creștini ortodocși ucraineni de rit vechi se adună aici în fiecare an, la 28 august, să celebreze Adormirea Maicii Domnului, la singura mănăstire ucraineană din țară care prăznuiește an de an aceasta împărătească sărbătoare.

Iată după 24 de ani, în prezența Preasfințitului Părinte Varlaam Ploieșteanul, episcop vicar patriarhal a fost sfințită piatra de temelie a noii biserici a așezământului monahal, de asemenea, în cadrul slujbei, diacnul Mihai Sacaloș a fost hirotonit preot al parohiei Valea Vișeului, iar după oficierea slujbei, ierarhul l-a prezentat pe

noul stareț al lăcașului de cult monahal în persoana părintelui arhimandrit Atanasie Nemzet. Totodată, PS Varlaam Ploieșteanul a acordat Ordinul Sfântul Ioan Gură de Aur părintelui vicar Ioan Pițura și Ordinul Sanctus Stephanus Magnus starețului mănăstirii. De asemenea, Preasfinția Sa a oferit diploma Sfinții Împărați Constantin și Elena deputatului ucrainenilor din România, Nicolae Miroslav Petrețchi, și mai multor binefăcători ai așezământului monahal.

În cadrul festivității, primarul localității a conferit Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, și Preasfințitului Părinte Varlaam Ploieșteanul titlul de cetățeni de onoare ai localității.

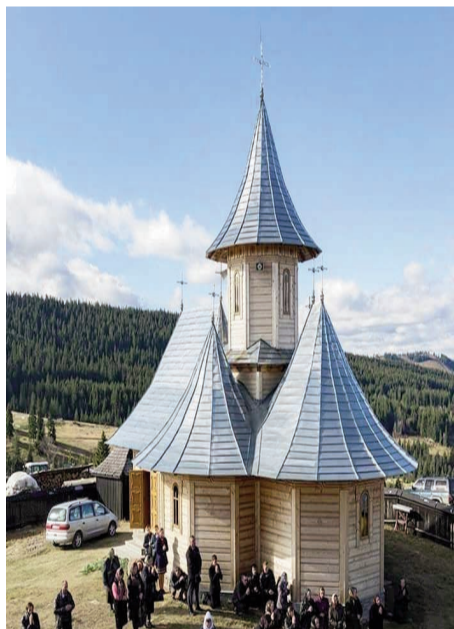
Din delegația care l-a însoțit pe Preasfințitului Părinte Varlaam Ploieșteanul au făcut parte: părintele arhimandrit Veniamin Goreanu, consilier patriarhal, și părintele arhimandrit Clement Haralam, mare eclesiarh al Catedralei Patriarhale.

Mihai TRAIȘTA

Sfintirea bisericii Schitului „Sfântul Ilie“ din Salaș, comuna Ulma, Suceava

Înainte de anul 1989, ctitorul Schitului, Dumitru Cureș, a dorit să construiască un lăcaș de cult ortodox închinat părinților care i-au lăsat ca moștenire o frumoasă avere situată pe un întins platou al cătunului Salaș care, după Legea administrativ-teritorială din 1968 este împărțit în două: nord-estul aparține comunei

Ulma, iar sud-vestul a revenit comunei Izvoarele Sucevei – două unități administrativ-teritoriale mari ale județului Suceava cu suprafețe întinse de păduri de foioase, pășuni pe poieni întinse ce aparțin cetățenilor și statului, cu gospodăriile răsfirate ce acoperă întreaga suprafață a terenurilor destinate agriculturii montane.

Autoritățile regimului comunist, la solicitarea cetățeanului Dumitru Cureș, blagoslovită de starețul Mănăstirii Putna – ca noul proprietar al terenului donație a familiei Dumitru Cureș, au aprobat construirea unei capele, după cum a rostit, în cazania prilejuită de sfințirea Bisericii Schitului „Sfântul Ilie“ săvârșită în ziua de 30 iulie a.c., cu condiția să fie un mic loc de închinare.

Vrednicul gospodar Dumitru

Cureș aflat la o vârstă înaintată, dar, încă în putere, cu voia și ajutorul Celui de Sus, a trecut începând cu primăvara anului 1990, la construirea unei biserici și a unor dependințe. Înaltpreasfințitul arhiepiscop al Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților a hotărât ca acestea să fie organizate ca Schitul Salaș, pus sub ocrotirea Sfântului Proroc Ilie și care să aparțină duhovnicește și administrativ de Mănăstirea Putna, păstrându-se totodată rânduiala slujbelor după calendarul pe stil vechi, păstrat cu sfințenie de marea majoritate a cetățenilor din cele două comune: Ulma și Izvoarele Sucevei.

În 2001, părinții Sfintei Mănăstiri Putna au început construirea unei clopotnițe și a unei biserici de lemn mai potrivite pentru slujbe. Lucrări ample de refacere și mai cu seamă de extindere a schitului au început în 2009. Biserița a fost înlocuită cu o biserică mai mare, tot de lemn, care din 2011 este împodobită cu ornamente sculptate și cu icoane pictate la mănăstire. Slujbele sunt săvârșite regulat de către preoții Mănăstirii Putna.

Biserica a fost sfințită la 30 iulie 2017 de către Înaltpreasfințitul Pimen, arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților, alături de care a slujit Preasfințitul Damaschin Dorneanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, arhimandritul Melchisedec Velnic, starețul Mănăstirii Putna, un sobor de preoți și diaconi, în prezența unui numeros public de credincioși, venit din toate colțurile județului, lucrarea fiind anunțată prin mijloacele mass-media. Am văzut mașini înmatriculate în Neamț, București, Bacău, Iași. A fost lume, cum niciodată nu era prezentă în această zonă. Oamenii de ordine au încercat să afle numărul celor pre-

zenți prin numărarea autoturismelor, autobuzelor, apreciind la 600, de unde, luând în seamă și pe localnici și pe cei din împrejurimi care au venit cu motociclete, motoscutere, putem aprecia că la această manifestare religioasă au luat parte peste cinci mii de credincioși. Prezența atât de numeroasă este o plăcută premieră pentru această zonă.

Biserica de lemn, destul de încăpătoare, cu un interior primitor, împodobită cu icoane ieșite din mâinile profesioniștilor frumos așezate pe peretele bisericii, cu spațiu între ele dau o atmosferă de reculegere și liniște sufletească, iar liniștea și pacea de care Dumnezeu ne vorbește este acea stare în care omul este conștient că Cel de Sus știe de el, de problemele lui.

Liniștea sufletească și-o agonisește cel care își păstrează conștiința

curată față de Dumnezeu, față de aproapele și față de cele materiale. Împlinind poruncile lui Dumnezeu, ne păstrăm conștiința curată față de El. Dacă nu facem nimic din cele care l-ar întrista pe aproapele, ne păstrăm conștiința curată față de El, iar față de cele materiale ne păstrăm conștiința curată atunci când le întrebuițăm pe toate spre slava lui Dumnezeu.

Sufletul omului nu-și găsește odihna în nimic altceva decât în smerenia lui Hristos „Învățați-vă de la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihna sufletelor voastre“ (Matei, 11, 29).

În rugăciunea domnească „Tatăl nostru“ ne rugăm cu cererea cea mai deplină a smereniei „facă-se voia Ta“. Nimic nu-l odihnește pe om ca smerenia și supunerea față de voia lui Dumnezeu. Fapta cea mai folosită și mai odihnitoare pentru liniștea sufletească a omului este unirea dintre voia lui și voia lui Dumnezeu.

Venind aici, la Biserica Sfântului Schit, cu gândul și inima curată, omul se va simți mai împlinit sufletește, iar cadrul natural, de o rară frumusețe, cu siguranță, va ajuta ca omul să se simtă împlinit spiritual că a ajuns să simtă, cu adevărat, puterea lui Dumnezeu dătătoare de liniște sufletească.

Aici, în jurul Schitului „Sfântului Ilie“ din Salaș, pe un diametru de 4 km, se află mai multe biserici. La Ploșcii, se află Biserica cu hramul „Sf. Ap. Petru și Pavel“ acolo unde Uniunea Ucrainenilor din România, după Sfânta Slujbă, organizează festivalul huțurilor din zonă. Tot aici, la o distanță de 1 km de Biserica din Ploșcii, se află o nouă biserică construită în locul numit „Oseredok“. Peste prârâu, ceva mai la deal, se află Biserica satului Măgura cu hramul „Acoperământul Maicii Domnului“, apoi în imediata apropiere a schitului se află biserica nouă din lemn ridicată de familia Popiuc, sfințită de Înaltpreasfințitul arhiepiscop al Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților împreună cu Preasfințitul Damaschin Dorneanul, episcop vicar al Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, arhimandritul Melchisedec Velnic, starețul Mănăstirii Putna, un sobor de preoți și diaconi, în aceeași zi cu Biserica Schitului „Sf. Ilie“.

Gheorghe CEGA

Primele atestări documentare ale elementelor românești de origine ucraineană

Împrumuturile lexicale ale unei limbi au o răspândire inegală nu numai în spațiu, ci și în timp. Dacă referitor la ierarhizarea teritorială (după ariile de circulație) a elementelor ucrainene mijloacele noastre de investigație sunt destul de însemnate (studii monografice, atlase lingvistice, alte izvoare dialectale), în ceea ce privește stratificarea cronologică a împrumuturilor ucrainene posibilitățile de care dispunem sunt limitate și, evident, mai puțin sigure. Cauza principală rezidă în imposibilitatea de a urmări prin atestări istoria cuvintelor românești mai devreme de secolul al XVI-lea (de fapt, înainte de 1521). Până la această dată nu ni se păstrează decât un număr redus de cuvinte românești, de regulă toponimice și antroponimice, înregistrate în documentele slavone, latine și maghiare.

După opinia majorității cercetătorilor, începuturile influenței ucrainene asupra vocabularului dacoromân datează din secolul al XII-lea. Este de presupus însă că primele împrumuturi (proto)ucrainene au putut pătrunde în limba română cu cel puțin un secol mai devreme, întrucât ucraineană, în varianta ei vorbită, capătă trăsăturile sale caracteristice în secolele al XI-lea și al XII-lea. Constituirea ei ca idiom aparte încă din această perioadă este admisă și de alți lingviști ucraineni de renume: P. Žyteckij, O. Potebnja, A. Krymskij, L. Bulachovskij.

Din păcate, trăsăturile esențiale ale limbii ucrainene sunt consemnate, în general rar, în cele mai vechi texte scrise în slava bisericească sau vechea rusă pe teritoriul de azi al limbii ucrainene. Faptul nu trebuie să surprindă, deoarece majoritatea textelor ucrainene din secolele al XI-lea și al XII-lea, care aparțin literaturii religioase, sunt traduceri literare, realizate de cărturari a căror principală grijă se rezumă la exprimarea exactă a conținutului originalelor vechi slave, la aceasta contribuind și dogma cuvântului sfânt, care impunea ca traducerea să urmeze cu maximă fidelitate litera textului. Tradiția grafică, influența limbii vechi slave în domeniul lexicului, caracterizează (este adevărat, într-o măsură mai mică) și scrierile istorice sau beletristice din acea vreme.

Problema periodizării împrumuturilor ucrainene ale limbii române a preocupat o serie de cercetători. Nu avem intenția de a face un istoric al acestei chestiuni. Vom aminti doar că cea mai amplă și mai documentată periodizare a influenței est-slave în dacoromână este cea elaborată de V. Vascenco (Elemente slave răsăritene în limba română. Periodizarea împrumuturilor lexicale, în „Studii și cercetări lingvistice”, 1959, nr.3, p. 394-408), care distinge trei perioade: veche (sec. XII-XVIII, 2) modernă (sec. XVIII-lea - prima jumătate a sec. XIX-lea) și 3) actuală (de după 1917). Totuși, această periodizare - ca și cele precedente - lasă impresia, falsă, că împrumuturile ucrainene încetează în secolul al XVI-lea. Se știe însă că în limba română au continuat să pătrundă și în secolele următoare, în funcție de necesități, cuvinte din limba ucraineană, având în vedere contactul marginal și intraregional româno-ucrainean. De aceea nu considerăm potrivită pentru elementele lexicale de origine ucraineană periodizarea alcătuită de V. Vascenco. După părerea noastră, cuvintele de origine ucraineană pot fi împărțite, din punct de vedere cronologic, în două mari perioade, și anume: 1) veche (între sec. XI-XVII) și 2) nouă (din sec. XVIII până în zilele noastre). Dterminarea împrumuturilor efectuate în fiecare din cele două perioade (între care nu există o delimitare netă) reușim s-o facem, mai ales, pe baza criteriilor fonetic, semantico-onomasiologic, cultural-istoric și geografic, precum și pe baza datării

prin texte scrise (deși vechimea unui împrumut nu coincide întotdeauna cu prima atestare a acestuia).

În ceea ce privește perioada veche, nu avem probe sigure pentru a data începuturile influenței limbii ucrainene asupra dacoromânei. Deocamdată contactul populației românești cu triburile protoucrainene ale ulicilor și tivertilor în regiunile dintre Carpați și Nistru (nord-estul României de azi, regiunea Cernăuți și Republica Moldova), în secolele al IX-lea și al X-lea, reprezintă o ipoteză. Abia în secolele al XI-lea și al XII-lea putem socoti că au pătruns primele elemente de limba ucraineană în dacoromână, iar cele marginale, regulate și trainice, tocmai în secolul al XIV-lea, odată cu existența Moldovei ca stat.

Cercetarea fonetismului împrumuturilor din limba ucraineană este unul din mijloacele cele mai importante de cunoaștere a stratificării istorice a cuvintelor românești de origine ucraineană. Astfel, sunetul [h] pe care-l conțin unele elemente lexicale (*báhnă, holtéi, humélnic* etc.) sau nume de locuri (*Dorohoi, Hliboca, Horodiște, Horodnic* etc.) arată că ele nu au putut apărea înainte de secolul al XI-lea, deoarece trecerea de la [g] exploziv la [ɣ] fricativ (care apoi a devenit [h] faringal) în limba ucraineană începe să aibă loc de-abia în această perioadă (A. Krymskij, *Ukrainskaja grammatika*, I, Moscova, 1907, p.119). De remarcat, totuși, că vechiul [g] se menține, sporadic, în cuvinte de origine ucraineană (*grivnă*); în *poghibălă*, [g] alternează cu [h] (v. și, *Dicționarul limbii române*, s.v.). În acest caz, avem a face fie cu un fonetism anterior secolului al IX-lea (teoretic, faptul este posibil, deoarece criteriul geografic funcționa, fie cu un împrumut dintr-un grai ucrainean care nu prezenta trecerea lui [g] la [h] (În graiul huțul din Valea Sucevei [g] este reprezentat, uneori, prin fricativa velară [ɣ] care constituie stadiul intermediar în procesul [g] > [h]. Unii foneticieni au dedus că această rostire se păstrează din timpul când [g] se pronunța [ɣ]).

În cuvintele împrumutate din ucraineană, [g] și [h] sunt, de asemenea, atestate în documentele de cancelarie ale Moldovei (de redacție ucraineană) din secolul al XV-lea și următoarele. În unele dintre ele se observă o alternanță a grafiilor cu [g] și [h]: (antrop.) *Horaet* (a.1400, Documenta Romaniae Historica (DRH) I, nr. 10,11) / *Goraet* (a.1400, DRH I, nr.12), *Grinco* (a. 1421, DRH I, nr.22) / *Hrinco* (a. 1409, DRH I, nr.25), *Gudici* (a. 1421, DRH I, nr.48) / *Hudici* (a. 1456, DRH II, nr.58), (top.) *Gorodiște* (a. 1420, DRH I, nr.47) / *Horodiște* (a. 1470, DRH I, nr. XIII) ș.a.

Amestecul celor două rostiri din exemplele citate mai sus dovedește că scriitorul de cancelarie cunoștea atât pe [h], cât și pe [g] (primul semn fiind majoritar în paginile textelor). Acest lucru ne dă dreptul să presupunem că în unele documente grafiile cu [g] corespundeau unei rostiri reale; în alte documente este posibil ca [g] să fie pur grafic, explicându-se prin tradiție.

Textele folosite în cercetarea noastră pentru perioada veche (documente, literatură istorică, beletristică etc.) conțin numeroase elemente lexicale de origine ucraineană, concentrate mai ales în partea de est și de nord-est a României. Ele sunt bine adaptate la sistemul fonetic și morfologic românesc (chiar acelea al căror caracter regional este evident). Iată câteva exemple de acest fel înregistrate înainte de anul 1700: *bahnă, balamut, barilcă, buhai, calic, cuhn(i)e, cut, grivnă, holm, holtei, horciță, hrișcă, iarmaroc, jalobă, jerebie, lască, leah, loză, mancă (mamcă), medelean, omăt, poroboc, prostire,*

sahaidac, sâlță (silță), sobol, voloc, vorovi ș.a.

Marea majoritate a împrumuturilor enumerate mai sus au pătruns pe cale directă (care are un caracter popular). Hotărâtoare în adoptarea lor a fost, fără îndoială, conviețuirea pe pământul Moldovei a populației românești cu cea ucraineană (într-o continuă simbioză etnică și cu asimilarea parțială a celor mai vechi elemente ale populației ucrainene de la noi). Toponimia românească de origine ucraineană, cu deosebire din Moldova centrală și de nord (Asupra caracterului ucrainean al toponimiei slave de pe teritoriul Moldovei, v. E. Petrovici, *Romanoslavica*, 1960, IV, p. 59-60), vine să confirme adevărul acestei afirmații. Nume de locuri ca *Bilca, Bohotin* (a.1411), *Crasna* (a. 1436), *Dorohoi* (a. 1421), *Hliboca, Horodnic* (a. 1439), *Hulubăț* (a.1469), *Huși* (a.1487), *Putna* (a.1423), *Rădăuți* (a.1437), *Solonț* (a. 1415), *Vorona* (a. 1433), *Voroneț* (a. 1472), *Zahorna* (a. 1447) ș.a., care prezintă caracteristicile limbii ucrainene ([g] > [h], [*ě] > [i], [o] în silabă închisă > [i], dial. [oʷ], [u]; corespondentul rom. -ăuți al sufixului toponimic ucr.-ovci; preponderența absolută a formei contrase a adjectivelor toponimizate), implică prezența în locurile respective a populației ucrainene înainte de asimilarea ei definitivă, aproximativ, în secolele al XII-lea și al XIV-lea.

O dovadă peremptorie a vechimii unor împrumuturi ucrainene sunt toponimele care au la bază apelative românești (sau nume de persoane românești) de origine ucraineană: *Bahna* (a. 1431), *Cutul* (a. 1468), *Holmul* (a. 1577), *Hranița* (a. 1593) ș.a. Preexistența unui apelativ este cu atât mai evidentă în cazul toponimelor derivate: *Băhnița* (a. 1488), *Cuhnești* (a. 1484), *Hrișcani* (a. 1588), *Hulubești* (a. 1571), *Medeleni* (a. 1490) ș.a. Toate aceste nume de locuri se întemeiază pe elemente ucrainene ale limbii române *bahnă, cut, holm, hulub* etc., fiind create de români. Așadar, se poate presupune că formarea lor a putut avea loc numai într-o perioadă de timp mai îndelungată. Acest mod de a trata lucrurile își găsește justificarea în teza lui Iorgu Iordan potrivit căreia: „Foarte multe toponimice există sau au existat ca nume apelative în limba de toate zilele. Este clar că izvorul lor trebuie căutat totdeauna și fără nici o șovăire în lexicul vorbirii curente. Prin urmare, indiferent de originea lor lingvistică, aceste denumiri trebuie tratate la fel cu elementele lexicale propriu-zise, așadar ca cuvinte românești în sens strict. Căci numai după ce au ajuns să le întrebuițeze cu valoare de nume apelative au putut să le extindă uzul, folosindu-le în aceeași vreme cu ambele valori de cuvinte obișnuite și de toponimice” (Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, București, 1963, p. 7).

Vechimea unor cuvinte de origine ucraineană este evidentă atunci când ele denumesc realități din Evul Mediu, mai ales în Moldova: *cământă* „impozit (pe pivnițe și cârciumi)“, *ciobote* (pl.) „amendă care se plătea pentru alergătură (ruptul ciubotelor)“, *desetină* (deseatină) „zeciuală“, *desétnic* (*deseátinic*) „slujbaș însărcinat cu strângerea desetinei“, *hátman* „titlu purtat de marii comandanți ai oștilor polone și ai celor căzăcești“, „al patrulea dregător moldovean“, *humélnic* „dregător care avea grijă de magaziiile cu grâne ale curții domnești; jitnicer“, *jálobă* „plângere, reclamație (făcută în scris)“, *pisár* „scriitor de cancelarie“, *sótnic* „centurion, suț“, *vătámán* „conducător al obștii dintr-un sat liber“, „reprezentant al stăpânului de pământ dintr-un sat aservit“ ș.a. Acești termeni, care aveau o circulație regională și în secolele al XVI-lea - al XVII-lea, s-au menținut până astăzi în graiurile populare (adesea, cu sens modificat, altele, mai strâns legate de vechea organizare a vieții sociale au dispărut din limba română sau au trecut în fondul pasiv, devenind arhaisme.

(Continuare în numărul următor)

Ion ROBCIUC

Un remarcabil eveniment editorial

Sub egida și cu finanțarea Uniunii Ucrainenilor din România, a apărut în aceste zile volumul II al monumentalei lucrări „Pagini ale Șevcenkianei din România“ a reputatului universitar Ioan Rebușapcă, profesor onorific al Universității din București și al Universității Naționale „Iuri Fedkovych“ din Cernăuți.

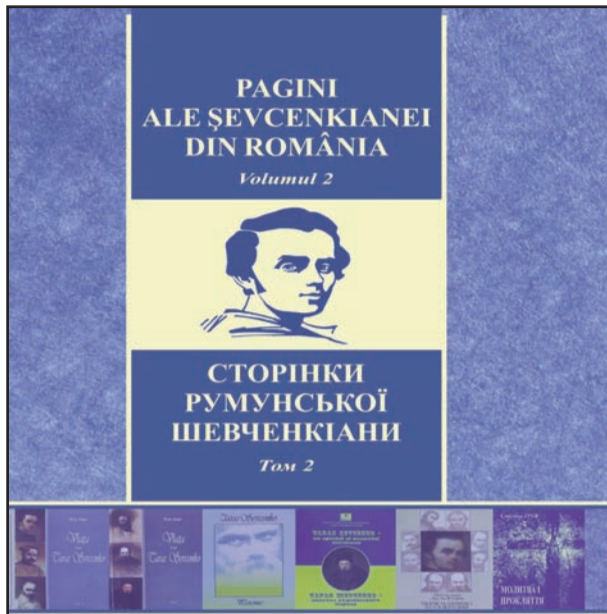
După cum remarcă prof. univ. dr. Octavia Nedelcu în prefața la volumul I (apărut în 2016), masiva lucrare a lui Ioan Rebușapcă în ansamblu (vol. I, 696 pagini; vol. II, 590 pagini) „reprezintă o impresionantă sinteză a receptării lui Șevcenko în România prin cercetări succesive, sincronizate cu evoluția fenomenului exegetic literar european“.

Dacă primul volum al lucrării profesorului Ioan Rebușapcă se deschide cu substanțialul său studiu introductiv „Fenomenul Taras Șevcenko – în lumina receptărilor succesive românești“ (258 pagini, în română și ucraineană), după care „Pagini ale Șevcenkianei din România“ încep, așa zicând, cu începutul receptării genialului poet ucrainean în spațiul românesc, adică cu lucrarea din 1894 a lui Constantin Dobrogeanu-Gherea „Taras Șevcenko“ și urmăresc apoi un drum al amplificării fenomenului Șevcenko la noi până în 1995, cel de-al doilea volum continuă acest drum până-n zilele noastre, adică până în *anno Domini 2015*. Astfel, amploarea și întinderea în timp a cercetării acestui fenomen statornicesc convingearea că lucrarea lui Ioan Rebușapcă, rezultat al unei laborioase activități științifice de ani și ani de zile, reprezintă o tratare cvasiexhaustivă a Șevcenkianei în România.

Structura volumul II al lucrării „Pagini ale Șevcenkianei din România“, ca de altfel și a primului volum, o constituie studiile, exegezele și articolele unei serii întregi de scriitori, critici și istorici literari, slavisti, traducători și jurnaliști contemporani români și ucraineni care au determinat nu numai continuarea procesului de receptare în spațiul românesc a fenomenului Șevcenko, dar i-au lărgit coordonatele, i-au limpezit și i-au îmbogățit semnificațiile.

Fiind o lucrare bilingvă, la antologarea contri-

buțiilor numeroșilor autori, Ioan Rebușapcă folosește o metodă logică: prezintă mai întâi originalul studiului (în română sau ucraineană), urmat de traducerea lui în cealaltă limbă. Dar traducerea nu este întotdeauna integrală, ci adesea ni se oferă doar un rezumat sau un fragment al lucrării originale, asta, desigur, în funcție de dimensiunea, dar

mai ales de valoarea și importanța scrierii respective sau a interesului pe care-l poate stârni potențialilor cititori.

Al doilea volum al antologiei „Pagini ale Șevcenkianei din România“ se încheie cu câteva capitole interesante, care completează și rotunjesc tematica lucrării: *Versuri închinare lui Taras Șevcenko de autori străini, Versuri închinare lui Taras Șevcenko de poeți ucraineni din România, Cele mai des traduse poezii (în română, firește) ale lui Taras Șevcenko, Melodii pe versuri de Taras Șevcenko și Cântece închinare lui Taras Șevcenko*. În finalul volumului II, este atașată o inspirată addenda: *Șevcenkiana din România în imagini*, în care sunt prezentate pe parcursul a 40 de pagini toate copertile edițiilor apărute la noi din opera marelui fiu al poporului ucrainean (atât

ale traducerilor românești editate de-a lungul anilor, cât și ale operelor originale). Urmează imagini ale edițiilor românești despre viața și opera lui Taras Șevcenko (de asemenea, în română și ucraineană). Sunt inserate apoi imagini de la simpoziunile internaționale închinare marelui poet, desfășurate în diferite localități din România. Un bogat material ilustrativ oferă capitolele referitoare la manifestările omagiale, prilejuite de dezvelirea busturilor lui Taras Șevcenko, precum și al Zilelor Șevcenko în România, addenda încheindu-se cu imagini ale monumentelor închinare lui Taras Șevcenko în România.

Recunoscuta acribie științifică a lui Ioan Rebușapcă – prestigios literat, folclorist, etnolog, competent cunoscător și cercetător al multilateralelor relații româno-ucrainene – oferă atât specialiștilor, cât și cititorului de rând, iată, o lucrare nu numai complexă și de o asemenea întindere, dar și unică în cultura celor două popoare. Vasta culegere de studii „Pagini ale Șevcenkianei din România“, desigur, nu încheie, nu pune capăt acestui amplu proces, ci – citez din nou autorizată părere a prof. univ. dr. Octavia Nedelcu – „deschid cu generozitate calea unor noi reflecții și a unei recitiri obligatorii privind locul și rolul creației lui Taras Șevcenko în literatura universală“.

Mult prea succintă prezentare a celor două masive volume de „Pagini ale Șevcenkianei din România“ pe care o facem acum este totuși, cred, suficient de acoperitoare pentru afirmația că prof. univ. dr. Ioan Rebușapcă oferă cititorilor – atât celor avizați, cât și numeroșilor iubitori ai genialului Șevcenko – o operă de mare interes, operă care, neîndoind, va dăinui ca un moment de referință în cultura popoarelor român și ucrainean.

„Mă surprinde tot mai frecventă „molipsire“ poluantă în ultima vreme a ortografiei românești, mai ales de către cea engleză, dar nu numai. De ce, bunăoară, să scriem Fedkovych, dacă îl avem pe ci? Să scrie așa englezii; în cazuri asemănătoare, pentru ci al nostru, francezii scriu tch, germanii tsch ș.a.m.d. Și nu e singura aberație ortografică întâlnită azi, dar poate voi reveni cândva cu exemple și considerații mai ample (C. Ir.).

Corneliu IROD

O broșură destinată consemnării vieții celor zece etnii prezente în județul Galați a fost lansată în Sala Artelor a Teatrului Cultural „Dunărea de Jos“. Este un prim pas către o cercetare sistematică. Broșura este destinată comunităților, dar și bibliotecilor din țară și străinătate, întrucât articolele semnate de președinții celor zece etnii sunt traduse și în limba engleză. Este vorba de închiderea unui proiect cultural „Artemundi“ derulat sub egida Consiliului Județean Galați, finanțat de Administrația Fondului Cultural „Dunărea de Jos“. Centrul Cultural umează să editeze pe viitor și o monografie a etniilor gălățene, după cum a declarat directorul Centrului Cultural. Broșura lansată are atașat și un DVD cu aspecte de la colochiul și spectacolul folcloric internațional din deschiderea proiectului, precum și un documentar efectuat în timpul cercetării întreprinse în Grecia și la Galați pentru a constata cât anume din tradițiile din patria de origine s-au păstrat în țara de adopție. Deschiderea evenimentului a fost făcută de directorul Centrului Cultural „Dunărea de Jos“ urmată de Laura Toader, consilier principal al Consiliului Județean Galați.

Reprezentanții minorităților gălățene au contribuit direct la apariția acestei broșuri printr-un scurt istoric al fiecărei etnii, materiale legate de obiceiuri și tradiții. Au luat cuvântul și membrii comunităților prezente. La lansarea broșurii au participat membrii din următoarele etnii: Comunitatea elenă, Comunitatea

„Viața etniilor din Galați“ vede lumina tiparului

maghiară, Comunitatea Democrată Turcă, Comunitatea Armenilor, Alianța Romilor, Comunitatea Democrată Germană, Comunitatea Ucrainenilor, Comunitatea Italiană „Casa Italia“, Comunitatea Rușilor-lipoveni și Comunitatea Evreilor. Aceste organizații etnice au avut și au ca obiect principal protejarea și promovarea valorilor autentice și sprijinirea multiculturalității prin menținerea

Galați colaborează în acțiunile culturale comune. Ele, comunitățile etnice, beneficiază și de un sprijin deosebit din partea Consiliului Județean Galați și Centrului Cultural „Dunărea de Jos“ și de o susținere morală. În concluzie, menționăm că în programul de activități al Centrului Cultural „Dunărea de Jos“ este cuprins Programul Cultural „Rogvaiv“ care include proiectul „Seri culturale ale etniilor“, proiect care are în vedere derularea de evenimente, manifestări și activități cultural-artistice și instructiv-educative specifice minorităților județului Galați, în funcție de calendarul de desfășurare a acestora cum ar fi: zile naționale, expoziții pe arii tematice diverse, demonstrații de meșteșuguri, seri culturale etc.

În cadrul acestui program se înscrie și proiectul cultural „Artemundi“, festival al comunităților etnice din Euroregiunea „Dunărea de Jos“ care, în urma selecției/concursului de proiecte, a câștigat finanțare de la Administrația Fondului Cultural Național și a desfășurat activități culturale înscrise în proiect, specifice minorităților.

Vichentie NICOLAICIUC

diversității culturale și promovarea dialogului intercultural. Cele zece comunități etnice din

La mulți ani, Corneliu Irod!

Mulți îl cunosc pe Corneliu Irod, dar puțini știu că în luna august își aniversează ziua de naștere, iar anul acesta împlinește o vârstă rotundă și frumoasă. Nu întâmplător este născut la 24 august, când Ucraina serbează Independența Națională.

Corneliu Irod este vărul meu primar, mamele noastre erau surori. Câteva amintiri din copilărie îmi răscolesc gândurile, deși diferența de vârstă între noi este destul de mare. Ne-am născut în aceeași casă, am copilărit în aceeași curte mare, cu mulți pomi fructiferi, în satul Măriței, județul Suceava. În apropiere se află o minunată pădure, care era o binecuvântare pentru copiii care se jucau și culegeau fructe sau ciuperci. Îmi amintesc că-i plăcea mult sportul, mai ales fotbalul și frumoasele baluri care se organizau la Căminul Cultural din Măriței unde se adunau tineri din toate satele învecinate.

Acasă la noi se vorbeau mai multe limbi, iar mamele noastre cunoșteau româna, ucraineană, germana și polona. Corneliu Irod a frecventat școala primară în sat, clasele I-III în limba română, iar clasele IV-VII în limba ucraineană, continuând cu liceul din Siret tot în limba ucraineană. A absolvit două facultăți: filologie și teologie. Este scriitor și autor al mai multor cărți, cât și traducător din alte limbi. A făcut o consistentă donație de carte pentru Biblioteca comunală din Negostina. Ținem legătura pe calea undelor des, iar când avem prilejul ne întâlnim.

La aniversarea vârstei de 80 ani doresc să îi urez, împreună cu familia mea, „La mulți ani bunecuvântați!“, multă sănătate, bucurii, iar bunul Dumnezeu să ne ajute să ne întâlnim încă mulți ani de acum înainte. Îi îmbrățișez întreaga familie.

Felicia GRIGORAȘ

Corneliu Irod la 80 de ani

Devenit octogenar, la 24 august 2017, Corneliu Irod are multă vitalitate, forță de muncă în calitatea lui de scriitor, traducător și publicist.

Dotat cu talent remarcabil, scriitorul Corneliu Irod a creat opere de mare valoare artistică care fac cinste literaturii ucrainene și române, excelând în analiza psihologică a personajelor și farmecul narativ. Ele se citesc cu interes, fiind mult gustate de cititori. Noi am citit tot ce ne-a oferit Corneliu Irod. Cărțile sale, nu puține la număr, ne-au atras, ne-au făcut să revenim, deseori, asupra unor părți.

Pentru ceea ce reprezintă pentru noi bunul nostru prieten și colaborator, Corneliu Irod, redactorii revistei „Curierul ucrainean“ îi urează „La mulți ani!“, sănătate, noi împliniri și să-și păstreze inspirația.

Kolea Kureliuk la cea de-a 70 aniversare

În anii de dinainte de 1990, despre distinsul domn profesor Nicolae Cureliuc nu am știut prea multe, de fapt am avut doar cunoștințe și mai mult deosebite aprecieri, nu doar eu, ci și soția mea, Valeria, când citeam revistele „Magazin“, „Magazin istoric“ sau almanahul „Femeia“ unde apărea acest nume sub semnătura Kolea Kureliuk.

Eu mă laudam atunci cu acest nume în fața soției mele, ea fiind româncă și mă bucuram că un ucrainean scrie așa de bine în revistele românești. Îmi era cunoscut acest nume, dar mai bine ne-am cunoscut de când activăm împreună în Uniunea Ucrainenilor din România și mai des din publicațiile ucrainene de după revoluție, când am putut afla mai multe despre profesorul Kolea

Kureliuk, cel care a organizat prima acțiune culturală „Conviețuiri“ la Mărițea.

Din revista noastră am aflat că s-a născut la 10 septembrie 1947 în Mărițea Mică, școala primară a făcut-o în limba ucraineană, liceul l-a absolvit la Școala Medie Mixtă Siret și că a absolvit Institutul Pedagogic de 3 ani din Suceava, Facultatea de Matematică-Fizică. M-a frapat faptul că domnul profesor de matematică-fizică a avut înclinație spre scris și, mai mult de atât, a colaborat la multe publicații prestigioase din România.

Mă bucur că a colaborat și colaborează și acum la revistele Uniunii Ucrainenilor din România și am fost de acord atunci când domnul redactor-șef al revistei „Curierul ucrainean“ a venit cu

propunerea ca domnul Kolea Kureliuk să fie cooptat ca redactor la această revistă, spun eu, pe merit.

Am avut ocazia să-l vizitez pe domnul profesor acasă la el în satul Mărițea și am vizitat și Biblioteca comunală pe care a condus-o, cu care ocazie am putut schimba diferite impresii despre activitatea noastră în slujba comunității.

Sincer mă bucur că ucrainenii din România au un asemenea om și aș dori pe această cale să-i mulțumesc mult de tot pentru prestigioasa activitate publicistică a dumnealui și pentru cea comunitară în folosul etniei noastre.

Stimate domnule Kolea Kureliuk, din partea mea, a soției mele și a familiei vă dorim la acest an aniversar să aveți parte de sănătate, multe bucurii și viață lungă lângă cei dragi!

Ștefan BUCIUTA,
președinte de onoare al UUR

Septembrie

Septembrie – ce minunată
lună,
E-așa de dulce ca o poezie,
I-aș împleti din stele o cunună
Ca să o poarte-ntreaga
veșnicie.

Prin frumusețea ei
nepieritoare,
Mi-aduce-n suflet liniște
deplină,
Ea-ntotdeauna-n fața mea
apare
Ca un buchet fantastic
de lumină.

Septembrie e-o lună
care-mi place,
Eu o păstrez, ca pe-o bijuterie,
Ea parcă-mi spune zilnic
vino-ncoace,
Să alergăm prin codru,
pe câmpie.

Vrea ca să văd un început
de toamnă,
Cum codru-și schimbă-n
liniște culoarea,
Cum și câmpia ca o mare
doamnă
Devine precum e spre seară
zarea...

Și-ar vrea să văd cum ea
cu măiestrie,
Copacilor și văii-i dă culoare,
Cum le transformă-n noua
măreție
În niște creațiuni nemuritoare.

Septembrie e-o lună adorată,
Cu-atâta farmec și melancolie,
Pe-această lună-aș da chiar
lumea toată,
Căci ea e ca o celebră
melodie.

Mihai VOLOȘCIUC

Deșteptarea

Farisei cu stea în frunte
adunați de prin coclauri
de la șes ori de la munte
dragii țării dinozauri,
un omagiu v-aducă vouă
și am multe a vă spune
împărțit așa în două...
nu mai dormita, națiune!

Cristian Ilie CEGA

Severyn Nalyvaiko și Ivan Ostreanyțea

Huseatynul tău natal
Ți-ar fi vrut o altă soartă
Dar, cum tu te-ai răsculat

Împotriva uniunii
polono-lituaniene

Ce unise, la Seim, doar ambiții
Ce deșarte s-au văzut, mai...
Prin istorii ce-s toate adevărate
Ai sfârșit tu, Severyn,
Ars de viu de-acel poleac
Iar Ivan Ostreanyțea
Cu alți treizeci de tovarăși
Rupți în patru ca Ion-Vodă
Ioan-Vodă și Nicoară
Frații Pidkova, îi știți?
De cazaci zaporojeni
Și de frații moldoveni
Ce-s din veacuri pomeniți
Iar Zynovi cu Tymofi,
Fiul său din al său sânge
Împușcați la Subotiv
Iar cadavrele lor arse
De hatmanul Czarniecki
Ce-a primit „prea buna șleahță“
Vom vedea noi mai târziu...

Ionuț MUTU

Parastas pentru Markian

(Urmare din numărul 339/340)

* * *

După război, când îmbătrânise în așa hal, că nici mustața nu-i stătea țeapănă în lături, ci-i căzuse la colțurile gurii și se rărise de se vedea prin ea, tot mai înota prin zăpada până la genunchi ca să ajungă în serile întunecoase la ședințele conducerii, unde nu-l mai asculta nimeni și nimeni nu se mai sfātuia cu el în nicio chestiune, ci doar îl întrebau cu reproș: „De ce oi fi venit dumneata, nene, pe o vreme așa de căinoasă? Să fi stat acasă...”

„I-auzi, de ce-am venit! – se supăra Markian. Oamenii fură cu sânul grâul din depozit ziua-n amiaza mare. Ce rânduială-i asta? Iar voi – la ce ai venit...”

Până la urmă, a răzbit: conducerea l-a numit paznic la depozit, pentru că știa: Markian nu numai că n-o să-i lase pe alții să fure nici măcar un bob de grâu, dar nici el n-o să ia.

De atunci, nu mai era văzut aproape deloc pe acasă, iar dacă și apărea, atunci venea să-și curețe pușca la căldură, „după cum zice regulamentul”, și să mănânce ceva cald.

Stă uneori cu pușca lui lângă ieșirea din Căminul Cultural (altă clădire pentru cereale la colhoz nu era, căci nemții, în retragere, au incendiat hambarele), are ace de promoroacă în mustață, își suflă în pumni, strigă: „Unde-ai plecat, hă? Da' grâul din cizme l-ai scuturat? Sau poate crezi că n-am văzut cum te afundai în grămadă ca să-ți între în cizme? Ia, întoarce-te imediat!”

N-o ierta nici pe Stecha, pe care a trimis-o la muncă, pentru că „grâul se încinge și nu-s destule brațe”. Odată, când ea, obosită de căratul atâtor saci, pleca acasă, Markian îi strigă din urmă: „Da' tu ce, ești mai cu moț? Ia întoarce-te și scutură grâul din cizme!”

S-a întors mirată, ascunzând sub basma un zâmbet îngăduitor: „Da' ce, bărbate, ai orbul găinilor? Nu vezi că am galoși în picioare?...”

Mai apoi, grâul a fost dus la bază conform planului și Markian iarăși se plictisea acasă. S-ar fi dus la colhoz la consfătuire sau la ședința comitetului executiv – are cizmele rupte, ar citi știrile din ziarul raional – copiii i-au scos lentilele

Vitrina literară

pe toți – nu-i corect. Așa că stătea toată ziua pe cuptor și înjura de după horn, dacă făceau copiii gălăgie în casă.

Într-o duminică, zi de hram, Stecha mătură niște rămășițe de făină și, cu ce a putut și ea, a făcut o tavă de plăcinte: câteva cu miez de semințe și călină, câteva cu fasole. A împărțit copiilor câte una, lui Markian i-a dat două, iar pentru ea a oprit-o pe cea care se arseese puțin într-o parte. Copiii mâncau încet, câte puțin, ca să simtă gustul copturii de hram. În casă era cald, ca de sărbătoare, podeaua era așternută cu paie proaspete, iezii băteau toaca pe laviță cu copitele lor mici, dar nu se supăra nimeni – era hram.

Mâncându-și porția, Markian scoase capul de după horn și întrebă: „Nu mai e? Hm, doar mi-am întărit stomacul”, – și tăcu. După un timp, se mișcă din nou și vorbi încet, cu blândețe către fiica cea mică: „Mania, dă-i lui tăticu' măcar jumate de plăcintă”.

Mania holbă spre tavan ochii mari și negri ca ai tatălui ei și chicoti:

„De unde să-ți dau, dacă nu mai am?”

„Da' tu, Andriiko, mai ai?”

„Hm, – se miră Andriiko. – Pe a mea am halit-o demult”.

Markian oftă și tăcu. Însă nu pentru mult timp.

„Pavlușa, – îl chemă mai apoi pe cel mare. – Ia uită-te, fiule, în tavă: n-a mai rămas nicio plăcintă?”

Pavlo își luă ochii de la geam, dincolo de care cădea zăpada pieziș, se uită încrunțat pe cuptor:

„Este una, a mamei. Nouă tuturor ne-a revenit câte una, iar duminică – două. Dumneata le-ai mâncat? Le-ai mâncat. Asta lasă-i-o mamei. E și aici o regulă – s-o respectăm!”

Se pare că Markian își opri până și respirația, s-a lungit și a stat mult timp nemișcat. Apoi coborî de pe cuptor, scoase de sub laviță un ceaun mic și, surâzând cumva timid și stânjenit, îi spuse Stechei:

„Eu, femeie, îmi pun la fiert niște cartofi... Sau o supă. Trage-mi niște jar spre prichici”. Turnă apă în ceaunaș, îl puse pe jar și începu să sufle în tăciuni, muindu-și mustața pleostită în cenușă. Jarul se învioră și fu cuprins de o flăcărie firavă. Iar când Markian iarăși se îndreptă de șale, nu mai avea o jumătate de mustață, o părlișe...

Așa i-a rămas el Stechei în minte cu o zi înainte de a se îmbolnăvi: stă încovoiat lângă sobă, își jumulește smocul cărunt și părliț, îi zâmbește ei trist, copilărește.

— Da, Mariano, dar ei se schimbă în fiecare seară.

Afiș pe un stâlp de graniță:
„Din lipsă de cartușe, tragem fără somație!”

— Ce zici, Jane, nu bem câte 100 de vodcă?
— De ce nu?
— Ei dacă nu, atunci nu...

— Zici că bei de 30 de ani fără întrerupere?
— A, nu, au fost și pauze: am fost internat la dezalcoalizare de două ori, câte o zi...

— Doctore, este adevărat că sănătatea nu poate fi cumpărată cu bani?
— Cine v-a spus așa o prostie?

O blondă gonește pe contrasens, polițistul o oprește:
— Unde vă grăbiți?
— Nu mai are importanță, văd că toți se întorc deja de acolo.

Mitică se sfătuește cu veterinarul:
— Calul meu uneori merge bine, uneori șchio-

pus-o lui în mână: „Urcă-te pe cuptor, – zise, – că mai răcești la picioare. Iar supa o termin eu”.

De atunci, Markian s-a îmbolnăvit și probabil până a murit n-a mai pomenit de ordine și disciplină. Doar o singură dată, când a venit să-l vadă vechiul lui prieten Hryțko Matacecika, a spus încet, abia mișcând limba uscată: „Eu de moarte nu mă tem, Hryțko... Da', uite, îmi pare rău de ceva... Aș vrea să mai trăiesc ca să văd ce rânduială va fi mai departe”.

„Păi, da... – se învoi cu blândețe Matacecika și, ca să-i abată bolnavului gândul de la moarte, luă altă vorbă: – Da' ții minte, Markiane, noaptea aceea din nouă sute treizeci și cinci, ce furtună grozavă a fost? U-u... Prin toate livezile se auzea atunci numai buf-buf, buf-buf. Cădeau merele și perele! De cum apărea luna dintre nori, în iarbă, sub pomi, se vedeau mari rotocoale albe de atâtea fructe... Atunci, nici moara n-am deschis-o, că de măcinat nici nu putea fi vorba – s-ar fi frânt brațele morii. Strașnic vînt!”

„E, nu, nu țin minte... Eram plecat la Poltava, la conferință. Eh, să fi văzut tu și să fi auzit ce-a fost acolo!... – Markian își mișcă iute degetele pe cămașa lipită de pieptul căzut, iar în obraji îi apăru o rumeneală palidă, bolnăvicioasă. – Fanfără... Aplauze... Luase cuvântul toată conducerea regiunii... Mi-au dat și mie atunci cuvântul... Iar de dormit am dormit la hotel... Patefoane, mîncare – de care poștești... Ordinea-i ordine...” – și tăcu, suflând hârâit.

Iar a doua zi a murit.

* * *

Trecuse de mult de miezul nopții. Mesenii au obosit să bea, să mănânce și să se veselească, iar pe deasupra unii bărbați, nu se știe de ce, s-au luat la bătaie în tindă, încât abia i-au despărțit, și participanții la parastas au început să plece pe la casele lor, căzând prin nămeții înalți, și nimeni nu se mai gândea la Markian, ci fiecare se ocăra pe sine însuși pentru că stătuse atât de mult.

Numai Hryțko Matacecika, fostul morar și prieten al lui Markian, trecând prin fața cimitirului, se oprin în dreptul singurului mormânt negru, își scoase căciula și mormăi beat: „Zici că trebe respectată ordinea? Hă! Iote că ai ordine!...”

Traducere din limba ucraineană
de Corneliu IROD

Miniglume

Bărbate, n-am ce îmbrăca! Voi merge goală la cumpărături.

— Draga mea, dacă tot mergi la magazin, cumpără-mi niște țigări și vodcă.

— Aveți timbre de 50 de cenți?

— Da.

— Cât costă unul?

— Copilul seamănă foarte mult cu soția ta.

— Nu-i nimic, bine că este sănătos.

— Vă convine să vindeți ceasuri atât de ieftin?

— Sigur. Câștigăm din repararea lor.

— Soțul meu este tare gelos, dar eu de când lucrez aici n-am decît un iubit, pompierul unității.

pătează, ce mă sfătuiți?

— Când merge normal, să-l vindeți.

— Au fost mulți la nuntă?

— Mda. La spital n-au rămas locuri libere!

— Ioane, tu citești ziare, te uiți la televizor?

— Se înțelege. Altfel de unde aș ști că avem o viață atât de fericită?

Polițistul către șofer:

— Unde mergeți, nu vedeți că este roșu?

— Sunt daltonist.

— Cine? Cine?

— Daltonist...

— Atunci circulați.

— Eh, un om cinstit trăiește greu...

— Și de când ai devenit un om cinstit?

— De când este greu...

După o beție strașnică:

— Cu cât mă uit mai mult în oglindă, cu atât mai mult îi dau dreptate lui Darwin.

Kolea KURELIUK

«Cheile» geniului verbal, în ucraineană «potrivite».

La a 50-a comemorare a morții lui Tudor Arghezi (1880-1967)

Primele informații despre creația „celui mai mare poet (român) de la Eminescu încoace” (M. Ralea), Tudor Arghezi, au fost publicate, în Ucraina, în cele două ediții, din 1964 și 1978, ale *Enciclopediei ucrainene* și ele se datorează profesorului Stanislav Semcynski, căruia îi aparține și articolul, ceva mai amplu și mai nuanțat, despre Arghezi, din *Enciclopedia literară ucraineană*.

Urmare, probabil, a „redescoperirii” și „recunoașterii (sale) ca poet național” (Eugen Simion), opinia literară ucraineană manifestă un vădit interes față de creația sa. Într-un studiu sintetic, *Căutări creatoare în lirica românească postbelică*, publicat în revista ucraineană de literatură universală, „Vsesvit” („Universul”), din 1974, Oleg Gainiceru îl consideră pe Arghezi drept unul „dintre cei mai reprezentativi continuatori ai tradiției lui M. Eminescu”. Un număr de câteva poezii din ciclurile *Flori de mucigai* și *Blesteme* în traducerea Tamarei Severniuk, a Sofiei Maidanska și a lui Moisei Fișbein, apar, într-un grupaj de lirică românească contemporană, în numărul 8 pe anul 1974, a aceleiași reviste, prefăcut de un substanțial articol, *Umanism, umanitate*, om, în care Eleonora Solovei demonstrează că, datorită influenței sale active, timp de o jumătate de secol, asupra literaturii românești, a importanței covârșitoare asupra configurației poeziei române din perioada de după cel de al Doilea Război Mondial, datorită poeziei sale originale, a tematicii cu profunde implicații filosofice și un larg diapazon cu rezonanță universală, umanitaristă, bazat pe solul național și tinzând să cuprindă „cerul și pământul”, lumea cu preocupările ei, Arghezi „din ce în ce mai deplin pătrunde în conștiința estetică a propriului său popor, cât și în cea a omenirii întregi”.

În anul centenarului nașterii poetului, 1980, aceeași revistă publică un mare grupaj de poezii,

în traducerea Sofiei Maidanska și a lui Mychailo Tkaci, grupaj însoțit de o scurtă dar revelatoare prezentare din partea redacției, în care, printre altele, putem citi: „Tot ceea ce știm azi despre eminentul scriitor român Tudor Arghezi, tot ceea ce se spune despre el acum cu prilejul centenarului nașterii sale spulberă întru totul odinioară „clasică” iar azi naiva închipuire precum că poetul ar fi fost un singuratic introspectiv, un „demiurg” izolat de frământările omenești cotidiene. Calea parcursă de Arghezi, biografia și opera sa impun un tip de scriitor total diferit – un scriitor revoluționar al secolului al XX-lea, deschis „tuturor furtunilor”, de o ineputabilă bărbăție și angajament social. Calea artistului, începută spre sfârșitul secolului trecut (secolul al XIX-lea – I.R.) și încheiată în a doua jumătate a anilor '60, traversează câteva epoci sociale și literare. Artistul nu ar putea fi considerat nici simplu, nici ușor. Asemenea altor reprezentanți ai acestui tip de scriitori, Arghezi apare în fața urmașilor ca un om cu o fire titanică, manifestând, după expresia lui Tudor Vianu, un „protest universal”.

Centenarul nașterii lui Arghezi a fost marcat și de editura kieveană de literatură „Dnipro” prin tipărirea în ucraineană a unui volum din poeziile sale, selectate din ediția *Scrieri* (vol. 1-31, Buc., 1962-1979), volum îngrijit de Stanislav Semcynski, căruia îi aparțin, de asemenea, câteva traduceri, notele și studiul introductiv intitulat *Răzvrătitul și vrăjitorul cuvântului*, prin care cititorul străin este familiarizat, laconic, cu cele două laturi fundamentale ale creației argheziene. Latura contestatară a operei sale este relevată nuanțat printr-o permanentă raportare a creației la epoca în care a trăit poetul, luându-se în considerare totodată „drumul său contradictoriu, oscilațiile și îndoielile”, continua neliniște „a inimii și minții” ce tinde să pătrundă esența lucrurilor și

fenomenelor, dar și „încrederea sa în oameni și permanenta căutare a binelui și adevărului”. O deosebită apreciere se acordă, în acest sens, poemului *Cântare omului*, în care Arghezi, „întorcându-se parcă la viziunea asupra lumii caracteristică poezilor antici sau iluminiști, o înnoiește radical, creând o „sociogonică” proprie datorită înțelegerii adecvate a drumului istoric parcurs de om în cunoașterea universului, ajungând în zilele noastre la conștientizarea rolului său în stăpânirea puterilor naturii și cucerirea cosmosului”. Originalitatea stilului arghezian este explicată prin particularitățile eului său creator și prin funcționalitatea organică a mijloacelor de expresie poetică.

Urmare a multitudinii genurilor literare practicate, a vastei activități de traducător și editor, a prezenței sale sociale, arată Semcynski, Arghezi a fost un scriitor „total”, iar prin valoarea realizărilor sale, „fără îndoială, cel mai mare poet român al secolului al XX-lea, deschizător de noi drumuri pentru literatura umanistă”.

Aceste disocieri ale introducerii cititorului ucrainean în vasta operă argheziană sunt dublate de traduceri ce pot fi considerate un serios pas înainte în planul general al receptării poeziei românești în ucraineană. Aceasta deoarece, mai întâi, selecția versurilor îl familiarizează pe cititorul străin cu temele dominante ale operei lui Arghezi, dezvăluind bogatul său univers spiritual și nuanțând admirabil componentele eului poetic, începând cu diversele fațete ale atitudinii sale radicale și încheind cu profunzimea delicateței sufletească a poetului, spiritul său de o rară gingășie. Iar în al doilea rând, datorită faptului că traducările atestă apariția unor noi nume de buni traducători, care se încadrează, în genere, bine în nota impusă de talentatul poet și traducător Mychailo Tkaci, căruia de altfel, îi aparține majoritatea traducerilor, din care cauză valențele argheziene expresive în multe cazuri înregistrează echivalări cu totul remarcabile.

(Continuare în numărul următor)

Ioan REBUȘAPCĂ

Oleksandr Masleanyk

– Mykola, dă-mi-o pe soția ta, te rog ca pe Dumnezeu!

Din automobilul deschis răsună muzica, iar Mykola, absorbit de muncă, nu a auzit că îl striga cineva din stradă. S-a obișnuit să nu acorde atenție gălăgiei care pătrundea până-n curtea lui. Vecinii aduceau în stradă cu mare satisfacție, toate problemele lor și nu o dată făceau mare tâmbălău, la care participa cu bucurie și soția sa Oryna care se lipsea de toate, numai să fie în centrul oricărui eveniment, cât ar fi el de mic. Taciturnul Mykola Kyseliuk niciodată nu se alătura femeilor care bârfeau și evita pe cât putea să fie implicat în conflictele dintre vecinii săi, fapt pentru care, soția sa îi reproșa mereu că nu este în stare să o apere împotriva limbutei de Hafia Pyțuryha.

– Mykola, dă-mi-o pe soția ta, te rog ca pe Dumnezeu!

Nu-i venea să-și creadă urechilor, de aceea s-a apropiat de porțiță și a deschis-o brusc. Simțind mâna puternică a gospodarului, porțița cu țâțânille neune cine știe de când, a scârțâit jalnic (acest scârțâit era un semnal de alarmă pentru gospodari de aceea înadins nu ungeau țâțânille porțiței). În fața porțiței stătea Vasyl Varenciuk smerit, cum stă elevul în fața profesorului sever când nu a învățat lecția. În ciuda acestei smerenii ciudate și neobișnuite, în fața lui Mykola nu stătea un om neputincios – statura sa uriașă a împietrit în mijlocul drumului, ca o stană de piatră, iar sub cămașa largă de in, se vedeau mișcându-se mușchii pectorali puternici și mari ca două pietre de moară. Mâinile, la fel de smerite ca și stăpânul lor se odihneau pe burta masivă, numai degetele îi trădau neliniștea. Strâns întrepătrunse unele

printre altele, tremurau atât de tare, încât se auzea cum trosneau. „Poate își rupe dracului degetele”, se gândi oarecum speriat Mykola, și cu toate

NEVASTA ALTUIA

acestea spuse accentuând fiecare cuvânt:

– Ce tot îndrugi tu acolo, Vasyl?!
– Ce ai auzit, Mykola: dă-mi-o pe soția ta!
– Nu mă face de rușine în fața oamenilor, du-te cu Dumnezeu, te rog frumos!

– Iar eu te rog să mi-o dai pe Oryna ta, ție nu-ți mai trebuie, tu nu o mai iubești, asta poate să-ți spună orice om din Kutnyi!

– Eu sunt cununat cu Oryna, ce ai cu ea?!
– O iubesc la nebunie, iar tu îți bați joc de ea, ai transformat-o în slujnică!

– Nu e treaba ta, noi trăim ca două suflete pereche! Mykola de abia se abținea să nu urle la Vasyl Varenciuk.

Varenciuk l-a simțit că nu poate să se stăpânească și i-a spus pe un ton domol:

– Nu sări în sus, ca nu cumva, Doamne fe-rește, să te lovească damblaua. Dă-mi-o pe Oryna, am s-o port pe brațe, am să-i cumpăr haine frumoase, căci la tine umblă îmbrăcată ca o sărăntoacă!

– Nevasta mea umblă îmbrăcată ca o doamnă, și să nu-mi dai tu mie lecții cum să-mi îmbrac nevasta. Tu ți-ai dus nevasta la cimitir, iar acum vrei s-o îngropi și pe Oryna mea?

Varenciuk nu s-a așteptat la o asemenea lovitură, pentru o clipă s-a pierdut cu firea, însă și-a revenit repede și a spus fără a sta prea mult pe gânduri:

– Ce știi tu, bietul de tine, despre răposata mea Maricika?

Era o femeie sfântă – Dumnezeu s-o ierte! Am trăit ca doi porumbei, însă s-a îmbolnăvit de o boală grea, a ucis-o cancerul – ce puteam să fac?

– Ai ucis-o tu cu bețiile tale!

– Eu? Tu de unde știi, tu vezi pe cineva în afară de munca ta? Umbli după fuste, iar la Oryna nici nu te uiți!

– Trăznite-ar fulgerul drept în capul ăla prost! a spus Kyseliuk făcând un pas către Varenciuk, care se legăna de pe un picior pe altul, privindu-și rivalul cu ochii săi albaștri în care nu era pic de răutate, amenințare sau batjocură.

– Du-te de aici, te rog, nu te juca cu nervii mei, du-te nu căuta ceartă cu lumânarea! a spus Mykola, observând cu coada ochiului cum se mișcă perdelele la fereastra vecinei sale Hafia Pyțuryha care și-a întins antenele ca să poată transmite imediat următoarea bârfă – urbi et orbi.

– Fără Oryna nu plec! – dintr-o dată smerenia l-a părăsit pe uriașul parcă sculptat din piatră, iar baritonul moale s-a transformat în oțel și dintr-o dată deasupra străzii și a caselor s-a auzit vocea de bas a lui Varenciuk: – Dă-mi-o pe Oryna, tot ce am îți dau pentru ea!

Kyseliuk, încruntându-și sprâncenele, a mai făcut un pas către Varenciuk. Ochii săi negri s-au umplut de ură, fălcile i s-au încleștat, iar nările nasului său subțire și alb ca o coală de hârtie se umflau ca niște foale. Trei metri îi despărțeau pe uscățivul Mykola Kyseliuk, turbat de furie, de uriașul Vasyl Varenciuk care părea de neclintit. Se priveau fix în ochi, ca doi boxeri înainte de meci. Numai că în loc de ring se aflau pe strada prăfuită, plină cu pietriș și criblură, iar în loc de public o aveau pe Hafia Pyțuryha, ascunsă după perdeaua de la fereastra casei sale.

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Mihai Hafia TRAIȘTA

Cuvântul președintelui Ucrainei rostit în deschiderea celui de-al XIX-lea summit Ucraina – Uniunea Europeană

Mult stimați președinți Tusk și Juncker,
Stimați membri ai Comisiei Europene,
Doamnelor și Domnilor,

Sunt foarte fericit să vă salut, la Kiev, la cel de-al XIX-lea summit Ucraina – Uniunea Europeană care a intrat și va intra în istorie ca summit al regimului fără vize și al asocierii. Este extrem de important că aceste rezultate ale muncii noastre se pot vedea cu ochiul liber, deoarece noi nu ne facem doar planuri, ci aducem rezultate concrete ale muncii noastre.

Aș vrea să aduc mulțumiri partenerilor noștri din UE pentru munca extrem de mare pe care au făcut-o și colegilor mei pentru partea lor de contribuție.

Acest summit este important și profund simbolic pentru relațiile noastre. La 11 iunie, ucrainenii au simțit cu adevărat gustul libertății de a se deplasa liber, fără vize în țările UE.

Aș dori să vă informez, stimați colegi, că peste o sută de mii de cetățeni ucraineni care au pașapoarte biometrice au apelat la dreptul lor de a călători fără vize și au văzut ce înseamnă regimul fără vize, ce înseamnă UE, spre ce se îndreaptă Ucraina și pentru ce merită să lupti, pentru ce fel de viitor luptă astăzi tânărul Stat Ucrainean.

Sunt ferm convins că regimul fără vize a devenit o adevărată cumpănă între viitorul european și trecutul sovietic al Ucrainei. Eu am mai spus-o și altă dată că el este un „Adio!” spus Uniunii Sovietice și Imperiului rus și că el reprezintă revenirea Ucrainei în familia popoarelor europene.

Aș dori să vă mulțumesc încă o dată tuturor pentru susținerea extrem de mare oferită Ucrainei în ceea ce privește regimul fără vize, dumneavoastră domnilor președinți Donald Tusk și Jean-Claude Juncker. Fără Dvs. și echipa Dvs. acest lucru nu ar fi fost posibil.

Mi-au rămas până acum în memorie câteva dintre ultimele noastre convorbiri tensionate legate de lista totală a pașilor pe care urma să-i facă Ucraina pentru a obține regimul fără vize. Și chiar aici, în această sală, am semnat lista finală cuprinzând 144 de puncte și reforme pe care trebuia să le realizeze Ucraina, iar Dvs. ați crezut că le vom realiza. De aceea, noi și Dvs. suntem coautori ai regimului fără vize.

La 11 iulie, Consiliul Europei a încheiat maratonul lung și complicat privind ratificarea Acordului de Asociere. Nu voi dezvălui public ce efort a însemnat pentru noi finalizarea ratificării. Am așteptat 1.110 zile extrem de lungi din momentul adoptării și semnării, la Bruxelles, în prezența Dvs., a Acordului de Asociere.

Desigur, noi ne așteptam să se realizeze mai

repede. Dar, faptul că am atins acest obiectiv este extrem de important.

Acordul este acel document pentru care au participat la Revoluția Demnității milioane de ucraineni. El a devenit simbolul luptei poporului ucrainean pentru libertate, independență, valori comune Ucrainei și UE, pentru dezvoltarea liberă și democratică a Ucrainei, pentru dreptul de a alege liber viitorul statului nostru.

Dreptul de a-și alege viitorul aparține exclusiv ucrainenilor și nici o țară din lume nu are voie să-i împiedice. În același timp, nicio națiune nu a plătit un preț atât de mare pentru apropierea de UE.

Ucraina și-a proclamat clar aspirațiile europene și opțiunea europeană și noi nu vom ceda în fața nimănui. Și nimeni nu are dreptul să ne ia acele lucruri. Sunt recunoscător că UE declară ferm că recunoaște și susține aspirațiile de libertate, democrație și de afirmare a valorilor europene comune ale poporului ucrainean.

În ultimii trei ani, Ucraina s-a afirmat pe calea reformelor care au la bază standardele europene.

Cu trei ani în urmă, am fost ales președinte și atunci când am fost întrebat care este programul meu, răspundeam prompt că este Acordul de Asociere și reformele pe care le cuprinde acesta. Noi am făcut pentru transformarea Ucrainei mai mult decât tot ce s-a realizat în cei 23 de ani de independență anteriori și pot să subliniez faptul că nicio țară din lume nu realizează reforme atât de profunde și vaste ca noi în condițiile unei agresiuni externe prelungite. Sunt fericit că de aceeași părere sunt și partenerii noștri, în primul rând din UE, din organizații internaționale, din capitalele celor mai importante țări ale partenerilor noștri. Acest lucru este foarte important pentru noi. Formula „Implementarea Acordului de Asociere este drumul nostru spre UE” va deveni o directivă pentru puterea și societatea ucraineană. Sarcina noastră strategică este afirmarea Ucrainei ca o democrație europeană de succes cu instituții de stat solide, cu o economie competitivă integrată în spațiul economic al UE.

Vrem ca avantajele integrării europene să le simtă fiecare cetățean al Ucrainei, vrem ca businessul ucrainean să continue să cucerească și să pătrundă pe piețele UE, ca în Ucraina să vină investiții mari și tehnologii noi, să se asigure un salt în dezvoltarea contactelor interumane, vrem ca tinerilor să li se deschidă noi perspective în ceea ce privește efectuarea studiilor sau ocuparea locurilor de muncă pentru că toate acestea sunt investiții nu numai în viitorul Ucrainei, ele sunt investiții în viitorul Europei.

Vrem ca prin reformele interne pe care le promovăm să crească independența energetică a statului nostru, ca, ajutați de UE, să aducem infras-

structura noastră națională la nivelul standardelor europene. Am în vedere drumurile, aeroporturile, porturile maritime și fluviale, vrem ca UE să devină partenerul nostru de nădejde în dezvoltarea sistemului nostru de autoadministrare locală.

Vă mulțumesc foarte mult pentru faptul că simt o puternică susținere din partea UE a politicii mele de descentralizare care a fost și ea inclusă în programul meu electoral, cu trei ani în urmă.

Pentru atingerea acestui scop suntem obligați să învingem cea mai mare provocare cu care se confruntă Ucraina după dobândirea independenței – agresiunea rusă prelungită, ocuparea unei părți a teritoriului ei, anexarea ilegală a Crimeei, războiul hibrid dus pe toate fronturile – militar, politic, economic, umanitar, informațional și cibernetic.

Asigurarea unei rezolvări durabile și cuprinzătoare a acestei crize este posibilă numai în condițiile revenirii totale și ireversibile a Rusiei în limitele dreptului internațional.

De aceea, menținerea unității în interiorul UE are o importanță crucială. Și când, acum trei ani, mă întrebați, domnilor președinți, ce-mi doresc în primul rând din partea UE, eu vă dădeam un răspuns cât se poate de clar: avem nevoie de unitatea UE și de solidaritatea ei cu Ucraina. Vă mulțumesc foarte mult că, în acești trei ani, UE a dat dovadă de această solidaritate. Drept dovadă a acestei susțineri constituie continuarea sancțiunilor economice ale UE împotriva Rusiei până în ianuarie 2018 și a pachetului de sancțiuni privind Crimeea până în iunie 2018, precum și sublinierea faptului că sancțiunile vor fi menținute până la implementarea totală a Acordurilor de la Minsk.

Avem speranța că rolul principal al UE în consolidarea procesului de reglementare pașnică a situației în Donbas va crește și că inițiativele Ucrainei privind retragerea Rusiei din Crimeea se vor bucura în continuare de sprijin. Este foarte important că în formatul Normandia care constituie un important instrument de rezolvare a conflictului și al retragerii armatelor ruse în afara teritoriului Ucrainei se găsesc Franța și Germania care nu reprezintă doar țările lor, ci întreaga UE. Sper că va veni timpul, permiteți-mi această presupunere, când următoarele summituri Ucraina-UE le vom organiza la Donețk și Ialta. Eu aș face orice pentru aceasta.

Stimați domni președinți,

Astăzi, deschidem împreună o nouă pagină a istoriei noastre comune a succesului. Cred că întâlnirea noastră va da un semnal clar poporului ucrainean, cetățenilor UE, lumii întregi cu privire la solidaritatea noastră, la credința noastră comună în puterea valorilor noastre.

Pagină realizată de Ion ROBCIUC

UCRAINA - mai aproape